

Cena 1,50 €

Číslo 3/2021

Ročník 32

ISSN 1338-8827

www.terchova.sk

Dvojmesačník všetkých Terchovčanov

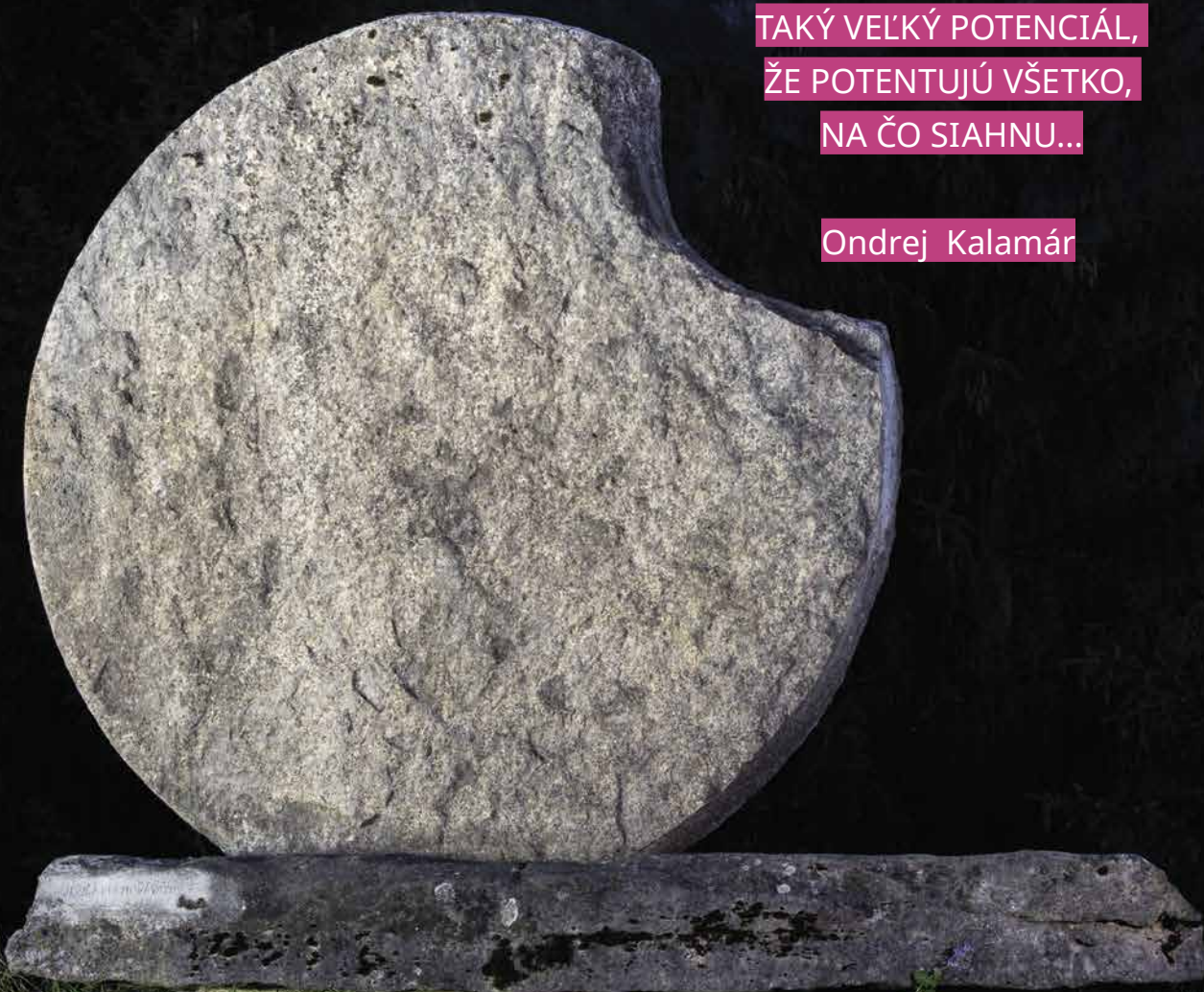

TERCHOVÁ

Myšlienka na tento čas

NIEKTORÍ ĽUDIA MAJÚ
TAKÝ VEĽKÝ POTENCIÁL,
ŽE POTENTUJÚ VŠETKO,
NA ČO SIAHNU...

Ondrej Kalamár

15. výročie postavenia
a posvätenia Krížovej cesty
na vrchu Oravcove

FOTO – Richard KÖHLER

VYDANÉ S FINANČNOU PODPOROU VARÍNSKEJ TLAČIARNE

O národnej kultúre

Akoby v priamom prenose zažívame totálnu zmenu definície kompletného vzorca kultúry a umenia. Klasický model založený na spoločnej udalosti, na spoločnom delení sa o zážitky medzi umelcami a divákmi (vnímateľmi) musel pretrpieť katastrofálny šok. Bol totiž nútené presunuté do virtuálneho sveta, ktorý neguje samotné jadro, podstatu a zmysel mnohých umeleckých žánrov. Okolnosti nás dohnali k zvládnutiu novej reality a snahám vyťažiť z nej maximum. Virtuálny svet, do ktorého sme sa nechtiac dostali, ponúkal akési náhrady, alternatívne riešenia. Hoci na začiatku sa zdal byť zaujímavý aj atraktívny, ako všetko nepoznané, ktoré začíname objavovať, veľmi rýchlo nastúpila únava a celkové vytriezvenie. Myslím hlavne na sféry divadla a folklóru, kde odjakživa platilo ustálené slovné spojenie *tu a teraz!* Zrazu sme iba spomínali, čo bolo *vtedy a tam*, ľudia si na sociálnych

sieťach vymieňali reminiscencie na svoju prítomnosť v minulosti a budúcnosť ostala zaseknutá v aktuálnej chvíli...

Prakticky dennodenne je súčasný človek konfrontovaný s bezbrehou globalizáciou a technologizáciou spoločnosti. Žiaľ, popri nespočetných benefitoch to ale prináša aj veľa negatív. Medzi najnebezpečnejšie i najzákernejšie tendencie patrí bezpochyby strata národných identít v oblasti kultúry. Tak ako prišlo v ostatných rokoch k zotretiu hraníc medzi štátmi, tak sa stierajú aj kontúry kultúrnych identít. Znalec hudby by ešte pred dvoma decádiami so zatvorenými očami rozoznal zvuk, napríklad, nemeckého a francúzskeho orchestra. Dnes to už veru neplatí. Zvukový ideál sa stal univerzálnym. To isté okrem hudby registrujeme aj vo filmovom umení, architektúre, dizajne... DNA jednotlivých národných kultúr sa očividne stráca a je zjavne

nahrádzaná novou – univerzálnou DNA. Ak chceme plnohodnotne zažiť niečo autenticky národné, musíme ísť jednoznačne do histórie. Práve v tejto ideovej rovine vzniká vhodný priestor na novú definíciu významu národných kultúr s ich bohatými prejavmi a žánrovými prienkami – folklór z toho nevynímajúc. Kardinalná otázka, ktorá pred nami stojí, je, či chceme národné inštitúcie, ktoré budú cielene kultivovať národnú kultúru s jej špecifikami, alebo či chceme veľkú sieť národných ustanovizní, ktoré spolupracujú a zdieľajú, ale zároveň riskantne stierajú hranice toho, čo je naše.

Istotne viacerí čitatelia zareagujú, čo má táto úvaha spoločné s Terchovou. Azda neprežením, keď uvediem, že kamaráti, ktorí oduševnene pripravujú Cyrilometodské a Jánošíkove dni, pociťujú pri sledovaní globalizácie kultúry a umenia – napísané veľmi jemne – obavy, úzkosť a smútok. Napriek tomu (a mnohému inému) obidve akcie budú a všetkých vás na ne srdečne pozývam.

Milí priatelia, podme si spoločne uctiť vzácne duchovné a kultúrne dedičstvo otcovizne a autenticky konfrontujeme videné, pociťované a prežitie s hodnotou poznania, že iba to je hlboko v nás, čo sme tam sami vložili.

Peter CABADAJ

FOTO – Katarína LAŠČIAKOVÁ

TERCHOVÁ

Vydáva: Miestne kultúrne stredisko Terchová,
ul. sv. Cyrila a Metoda č. 96, 013 06 Terchová

IČO vydavateľa: 00364886

Šéfredaktor: Ján Miho ml.

Redakcia: Katarína Halapiová, Alena Cingelová, Adriána Ondrušová

Redakčná rada: Mgr. Peter Cabadaj, Rudolf Patrňčiak, Ing. František Kadaš, František Mucha, Mgr. Renáta Opalková, Ing. Marián Zajac

Jazyková úprava: Mgr. Peter Cabadaj

Tlač: Varínska tlačiareň, Varín

Grafická úprava: Adriána Ondrušová

Adresa redakcie: MKS Terchová, tel. č. 041/5695 129,
0911 924 189, mks@terchova.sk
Obecný úrad Terchová, tel. č. 041/5695 138,
terchova@terchova.sk

Evidenčné číslo: 3548/09

ISSN 1338-8827

Vyšlo v júni 2021

VYDANÉ S FINANČNOU PODPOROU VARÍNSKEJ TLAČIARNE

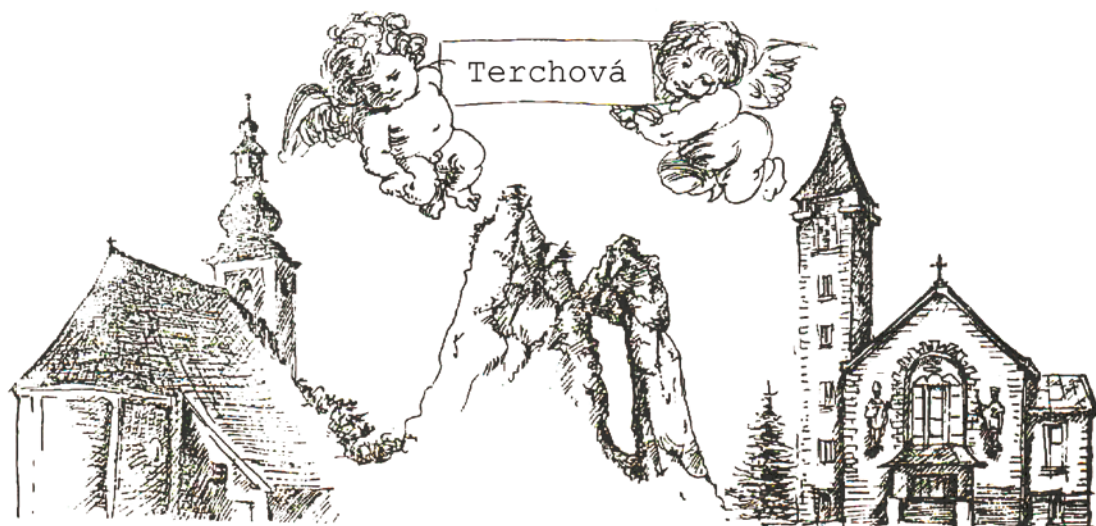
OBSAH

- 2 ÚVODNÍK**
O národnej kultúre
- 4-5 FARSKÉ LISTY**
Pripomíname si
Požehnanie
motoriek a jazdcov
Prvé sväté prijímanie na
sviatok Najsvätejšej Trojice
Spomienky
- 6-9 SERIÁL**
Drevený kríž na Kýčere
Kamenný kríž Podolinu
(Ne)známe rehoľné
sestry z Terchovej (3.)
- 10-11 OBECNÝ ÚRAD INFORMUJE**
Príďte k nám, máme
kopu dobrých kníh
Vďaka vizualizácii zhora
budeš presne vedieť, na
ktorý kopec smeruješ
Testovanie počas druhej
vlny pandémie koronavírusu
O Jánošíkových dňoch 2021
Neohľaduplní
štvorkolkári a motorkári
Cyrilo-metodská cesta sa
stala oficiálnou Kultúrnou
cestou Rady Európy
- 12-15 JUBILEUM**
Zdôrazňoval kresťanský
základ slovenskej kultúry

O detskom folklórnom
súbore Malý Rozsutec
- 16-18 REMINISCENCIE**
Malý vzrastom, veľký srdcom

Je tomu 30 rokov...
Je tomu 35 rokov...
- 19 LÚTORIADKY**
Zomrela Helena Jánošíková
- 20-23 PLAGÁT CMD 2021
PLAGÁT JD 2021**
- 24 OSOBNOSTI TERCHOVEJ (85.)**
Sebastián Romančík
- 25 UDIALO SA**
Prežili sme krásne
dopoludnie
Krása v kroji
- 26-27 NAŠI VO SVETE**
Spomienka na
speváčku Darinku

Za Martinom Rusnákom
- 28 ZŠ S MŠ ADAMA
FRANTIŠKA KOLLÁRA**
Zo života školy
- 29 UDIALO SA**
Koncert pre rodinu
Klavírny maratón
Nataša Berešíková úspešná
na medzinárodnej súťaži
- 30-31 RECEPTY NA TENTO ČAS**
Chute a vône letnej sezóny
- 32-33 ŠPORT**
Cestu hrdinov SNP
prešli za 23 dní
Majstrovstvá Európy vo
futbale s účasťou Terchovcov
- 34 VÝSTAVA**
Korene domoviny
- 35 REKLAMA**
- 36 INFOSERVIS**

Mečík močiarny. FOTO – Vincent SYNÁK

KRESBA Milan Opalka Noviny Terchová, 1990

Pripomíname si

Sme vďační Pánu Bohu, že si pred 30 rokmi povolal do kňazskej služby nášho rodáka **vdp. Martina Poživenca**. Milý Martin, do ďalších rokov života a kňazskej služby Vám vyprosujeme veľa zdravia, Božích milostí a ochranu Panny Márie. Ďakujeme za váš humor, optimizmus, pokoj a lásku, s ktorou často prichádzate medzi nás do rodnej obce. Vďační rodáci z Terchovej.

Na sviatok sv. Cyrila a Metoda si pripomíname 25 rokov od prímčnej svätej omše nášho rodáka **pátra Václava Muchu, SVD**. Milý Václav, aj keď Vaša misijná provincia je v Nemecku, nezabúdate na Terchovú. Ďakujeme za Vaše modlitby a obety a vyprosujeme Vám do ďalších rokov hojnosť darov Ducha Svätého, pevné zdravie a veľa síl. Nech Vás ochraňuje mocná ruka Sedembolestnej Panny Márie. Vaši rodáci.

Pri príležitosti životného jubilea 70 rokov blahoželáme našej rodáčke **sr. Kataríne (Márii Podkopčanovej)** z kongregácie Dcér sv. Františka a vyprosujeme veľa zdravia, Božieho požehnania a ochranu našej nebeskej Matky. Ďakujeme za modlitby a obety. Rodáci z Terchovej.

Dňa 24. júla sa dožíva 65 rokov **sr. Helena (Ľudmila Vallová)**. Prajeme Vám pevné zdravie a vyprosujeme všetky milosti. Nech Vás Pán Boh požehnáva, naplní láskou a pokojom. Ďakujeme za všetko, čo pre našu farnosť v skrytosti robíte. Len dobrý Pán Boh pozná Váš skrytý, obetavý a láskou naplnený život.

Vďační Terchovci

Sprava: rehoľné sestry Alexandra (Janka Patrnčiaková), Helena a Katarína

páter Václav Mucha, SVD

vdp. Martin Poživenec

Požehnanie motoriek a jazdcov

V nedeľu 23. mája 2021, na sviatok Zoslania Ducha Svätého, sa po veľkej sv. omši konalo pred Kostolom sv. Cyrila a Metoda požehnanie motoriek a jazdcov. Požehnanie vykonal páter Pavol Hudák, SVD, a zúčastnilo sa na ňom približne 25 motoristov obľubujúcich jazdu na dvoch kolesách. Páter Palko, ktorý tiež rád jazdí na motorke, pri požehnaní pripomenul, aby boli všetky cesty motoristov sprevádzané Duchom Svätým a jeho účinkami, o ktoré môžeme s pokorou vždy prosiť.

-red-

FOTO – František KADAŠ

Prvé sväté prijímanie na sviatok Najsvätejšej Trojice

Slávnosť Prvého svätého prijímania sa v našej farnosti konala v nedeľu 30. mája 2021. Vzácny dar Eucharistie prvýkrát prijalo 36 detí, z toho 16 dievčat a 20 chlapcov. Nech prvoprijímajúce deti a ich rodiny ochraňuje a životom sprevádza dobrotivý Trojjediný Boh.

-red-

FOTO – František MUCHA

SPOMIENKA

*Predbehol si ma do neba
a mne ostalo ticho v duši.
Prázdna je náruč bez Teba, keď Tvoju
tvár už nosím iba v myslí a v srdci.
Staraj sa mi tam, Bože, oňho prosím,
nech mu nie je zima a nech nie je sám.
Buď ochranou miesto mňa, kým
prídem za mojím mužom do neba.
Dňa 7. júla 2021 si pripomenieme
smutné a bolestné už 30. výročie od
tragickej smrti nášho drahého*

**Vladka Baláža
z Terchovej**

Všetci, čo ste ho poznali, venujte
mu tichú spomienku.

*S láskou a úctou spomínajú manželka
Božka, dcéry Lenka a Anežka s partnermi,
vnúčik Matko a ostatná smútiaca rodina*

SPOMIENKA

*Odišiel si tichou tmou,
ticho s bolesťou svojou.
Nebolo Ti dopriane s nami byť,
nebolo lieku, aby si mohol ďalej žiť!
Hviezdy Ti nesvietia, slnko už nehreje,
už sa k nám nevrátiš, už nie je nádeje.
Prázdny je domov, smutno je v ňom,
cestička na hrob ostala len.
Vydal si sa na cestu, kde chodí každý sám,
a dvere spomienkam nechal si dokorán.
Dňa 2. júla 2021 si pripomenieme už
38. výročie, čo nás navždy opustil náš
manžel, ocko, starý a prastarý otec*

Ján Švec

Všetkým, čo ste ho poznali, venujte
mu modlitbu a tichú spomienku.

*S láskou spomínajú manželka
Karolína, dcéry Božka, Alenka,
Anna a Vierka s rodinami,
syn Juraj s rodinou, ako aj všetky
vnúčatá a pravnúčatá*

POĎAKOVANIE

*Bola si pre nás najväčším pokladom.
Je ťažké vracat sa domov, v ktorom už
nezaznie Tvoj hlas, nepočuť Tvoj smiech,
nevidieť Tvoj úsmev. S Tebou odišiel kus
nášho života, ostáva nám len plač, smútok
a nezabudnuteľne krásne spomienky.
Všetko na svete by sme dali, vidieť Ťa
a objať ešte raz. Drahá mamička, aj
keď si odišla, navždy zostaneš v nás.
Úprimne ďakujeme všetkým príbuzným,
susedom a priateľom, ktorí sa zúčastnili
na poslednej rozlúčke s našou milovanou
manželkou, mamičkou, babičkou, svokrou,
za kvetinové dary a prejavy sústrasti
v našom hlbokom žiali, a tiež pátrovi
Thomasovi za krásnu rozlúčku s*

**Annou Hanzelovou
z Terchovej,**

ktorá nás náhle opustila 20. mája
2021 vo veku 65 rokov.

*S láskou v hlbokom žiali spomínajú
manžel Gustáv, syn Róbert, dcéry
Zuzana a Gabika s rodinami*

KAPLNKY A KRÍŽE V TERCHOVSKEJ KRAJINE
(XXXV., XXXVI.)

Kaplnky, kríže – Božie muky, sochy svätých či zvonice sú hojne rozosiate po celom terchovskom chotári. Popri cestách, v osadách, na kopcoch, pri domoch... Dodávajú miestam, na ktorých sa nachádzajú, ďalší rozmer. Ten človek pochopí, až keď sa na tom mieste zastaví, zamyslí, porozhliada a pomodlí. Tak ako zbožný terchovský umelec, ktorý v priebehu storočí roztrúsil svoje kamenné, drevené i železné artefakty po Terchovskej krajine, aby vydal svedectvo o dobe, v ktorej žil, a zanechal posolstvo pre súčasnosť. Preto sme sa rozhodli na stránkach obecných novín mapovať a približovať tieto zaujímavé miesta ako príspevok k lepšej orientácii a poznaniu miestnej – terchovskej histórie.

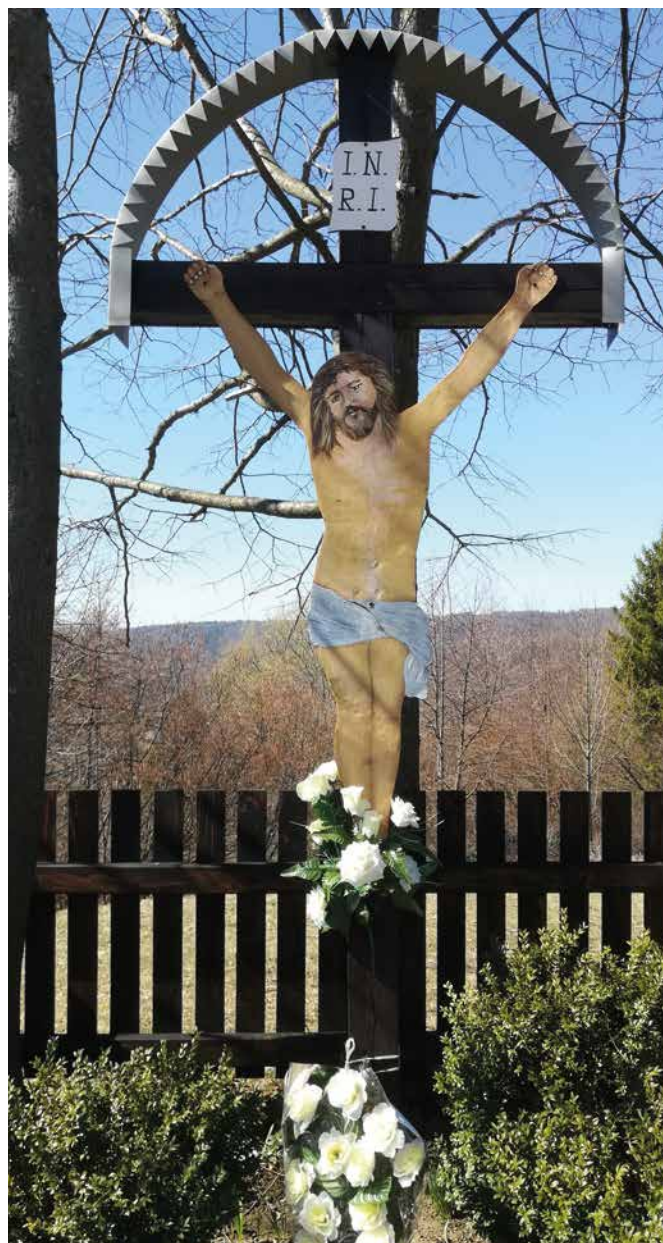
V tomto čísle si bližšie predstavíme DREVENÝ KRÍŽ NA KÝČERE a KAMENNÝ KRÍŽ PODOLINU

Drevený kríž na Kýčere

Miesto pod vrchom Pupov, na ktorom stojí tento kríž, možno označiť za jedno z najkrajších v Terchovej – pokiaľ ide o výhľady na Malú Fatru, ale i na Kysuckú vrchovinu. Nachádza sa tu križovatka turistických aj cykloturistických chodníkov a ciest. Niekedy sa môžeme stretnúť tiež s pomenovaním Poľany, ktoré je uvedené na turistickej značke.

Viac informácií o histórii dreveného kríža nám vďačne poskytla pani Anna Obšivanová (rod. Nogová), bývajúca s rodinou v neďalekej osade Obšivanovia: „Tento kríž pochádza spreď starého Kostola sv. Martina. Veriaci ho zobrali pri jeho búraní, aby sa nepoškodil alebo neustratil. Miesto na kríž našli v Kýčere. Ujo Štefan Jozefčiak a jeho syn Miro, ktorí sú už zosnulí, sa postarali o vybetónovanie základu a osadenie kríža. Urobili drevený plôtik s bráničkou a vysadili lipy. Ježiška na kríži namaloval Štefan Tlacháč, neskôr ho obnovil František Mucha. Kríž bol vysvätený v roku 1983 už zosnulým pátrom Jozefom Šabom. Bola som vtedy pri vysviacke aj s mužom a synom Jurkom. Zišlo sa veľa ľudí z okolitých osád – Kýčera, Smrekovia, Jánošovia, Obšivanovia, Mihovia, Dávidikovia, Kristofikovia...

Pamätám si, že tu slúžil sväte omše Vaško Mucha, keď bol doma na dovolenke, raz aj páter Dušan Šimala. Radi chodievali k susedovi Gustovi Obšivanovi-Čupajovi, ktorý už nežije. On dával za rodinu, aby sa slúžil úmysel svätej omše. O kríž sa starajú ľudia z okolia. Posledná rekonštrukcia prebehla pred 3 či 4 rokmi. Ohrádku s bráničkou urobili mladí ľudia od Obšivanov a Gregušov, Ježiška maloval Štefan Tlacháč. Na poslednú rekonštrukciu sa zložili väčšinou ľudia z Páleníc a Bieleho Potoka.

Pri kríži sa zastavuje veľa ľudí, nakoľko tadiaľ vedie cyklotrasa. Keď je dobré počasie, je to pekná vychádzka, ktorú možno spojiť s tichou a úprimnou modlitbou. Zvlášť je toto miesto navštevované počas terajšej pandémie koronavírusu. Vidieť to aj na zapálených a horiacich sviečkach a ľuďoch, ktorých tu stretnem. Boh nás vypočuje aj na tomto mieste, z ktorého potom odchádzame posilnení jeho milosťou – povzbudivo zakončila svoje rozprávanie Anna Obšivanová, ktorej ďakujeme za ochotnú spoluprácu.

Kamenný kríž Podolinu

Približne tri metre vysoký kríž sa nachádza v peknom prostredí osady Podolina, hneď vedľa miestnej komunikácie, ktorá ňou vedie. Poza kríž tečie bystrý jarček prameniáci v Sokolí a tečúci popri bývalom kameňolome zvanom Štambrok, kde bol vyťažený aj pieskovcový kameň na spomínaný kríž. Pracovali v ňom zruční a uznávaní kamenári, z ktorým väčšina žila práve v tejto osade. Podieľali sa tiež na výstavbe miestneho kríža.

Už na prvý pohľad je zrejmé, že o kríž a jeho okolie sa ľudia pravidelne starajú. Tráva pokosená, za železným, na zeleno natretým plôtkom (šramkami), zapusteným do opracovaných kamenných kvádrov v štvorcovom pôdoryse, sú upravené kvety, tujky, grušpan. Hlavne v lete vytvárajú od západu príjemný tieň dve lipy – pred nimi sú mladé jedličky. Naľavo je lavička na sedenie. V spodnej časti kríža, nad základovým kvádom, sa nachádza osadená tabuľka s vytesaným textom **S POUVĎAČNOSTI VYSTAVELI MEŠKOVIA A STAŇOVIA ZA ŠTASLIVÉ PREŽITIE VOJNY V R. 1945**. V strednom kamennom kvádri je vytesaný priestor, v ktorom sa za sklom osadeným v kovovom ráme nachádza vyzdobená socha Panny Márie. Hornú časť tvorí samotný kríž, na ktorom je korpus Krista olemovaný kvetinovým vencom.

Ani laickému oku neunikne, pri pohľade na tento kríž, že ide o precíznu kamenársku prácu. O tomto pietnom mieste a jeho histórii nám viac veľmi ochotne prezradila pani Emília Podhorská (rod. Kobrtková), ktorá neďaleko býva: „Ja som sa sem vydala pred viac ako šesťdesiatimi rokmi, čosi už teda pamätám. Podolinu bol každý chlap kamenár aj muzikant. Čo sa týka kríža, popisala som si mená chlapov, ktorí ho robili a boli pri tom. Dúfam, že som na nikoho nezabudla. Boli to Florián Staňo, Karol Staňo, Ondrej Staňo, Pavol Staňo, Emil Staňo, Michal Bobáň, Ján Štefko, Ondrej Krkoška, Cyril Krkoška, Koloman Krkoška, Ján Meško, Ján Meško-Kvaček (môj svokor), Karol Meško, Gustáv Meško, Gustáv Meško-Vendelov, Tomáš Meško, Ondrej Meško, Jozef Meško, Adam Meško, Štefan Meško, Michal Meško, Ludovít Rybár, Rudolf Hanuliak, Ján Dendis a aj môj už nebohý muž Štefan Podhorský. On vysekal písmená do toho kríža. Narodený bol v roku 1927, vyučil sa za kamenára a bol aj strelmajster. Učil sa v Žiline u Jozefa Malého. Od jari, ako zmizol sneh, až do jesene chodil do učenia aj na bicykli. Keď sa mu pokazil, išiel s ním na pleci popri štreke do Žiliny. Tam si ho opravil a tak chodil domov. V zime býval u tetky na Rosinkách...

O kríž sa najviac starajú Anna Mešková a jej syn Peter, ale i Renáta Krkošková s mužom Kolomanom a Amália Mešková. Záleží im na tom, aby pri kríži stále horeli sviečky. Aj ostatní susedia sa starajú a prispievajú na jeho obnovu. Kým jej to zdravie dovolilo, tak Anna Gašková robila pekné vence na kríž – aj na ten, čo je na Veľkej lúke. Tu pri našom kríži sa chodievame modliť májové pobožnosti a v nedele aj Korunku Božieho Milosrdenstva. Keď bolo pekné, modlievali sme sa aj v októbri. Zakrútili sme sa do deky, aby nám zima nebola, a modlili sa... Keď mi zomrel syn Jaro, tam som si žiaľ zmiernovala a posilňovala sa vo viere. Od toho kríža je aj pekný výhľad po okolí“ – rozprávala pani Emília s nostalgiou v hlase.

Popri informáciách o kríži sme sa rozprávali aj o všeličom inom. Som vďačný za čas strávený u nej v altánku na dvore. Obdivujem pamäť pani Podhorskej, ktorá, keď som sa s ňou lúčil, ešte dodala, že by nerada na niekoho zabudla ohľadom kamenného kríža Podolinu...

TEXT a FOTO – Marián ZAJAC

(Ne)známe rehoľné sestry z Terchovej (3.)

Ako tretiu v poradí si v rámci nášho seriálu o rehoľníkach narodených v Terchovej predstavíme sestru Rustiku – členku spoločnosti Dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul (vincentky).

Sestra Rustika

Narodila sa ako Jozefína Janíková (v matričnej knihe je uvedené Jozefa) **12. septembra 1932 v Hornej Tižine (č. d.106) okres Žilina. Sedemdesiat rokov slúžila Bohu a bližným v rehoľnom zasvätení ako sestra vincentka.**

Pochádzala z roľníckej rodiny Michala Janíka a matky Judity, rodenej Romančikovej. Mala 6 súrodencov. V čase hospodárskej krízy žila početná rodina veľmi chudobne. Rodičia sa presťahovali a usadili v Dúbrave pri Dolnej Strehovej, okres Veľký Krtíš (podobne ako rodina sestry Alberty – Štefánia Krištofikovej, o ktorej sme písali v minulom čísle).

Likvidácia reholí

Jozefka sa o prijatie k sestram vincentkám uchádzala už ako 15-ročná v roku 1947. Bola prijatá za kandidátku a predstavení ju poslali do Moravského sv. Jána na Záhorí, kde sestry vincentky vyučovali v ľudovej škole. Po nástupe komunizmu v roku 1948 už rehoľníčky vedeli, že ich v školách nenechajú vyučovať.

Totalitná ateistická vládna strana chcela, aby bola mládež vychovávaná „v duchu nového, ľudovodemokratického zriadenia“. Preto kandidátku Jozefku predstavení poslali do komunity v Piargu, kde sa starala o siroty. Ale ani táto komunita nebola ušetrená od násilnej likvidácie. Ráno 29. augusta 1950 o 8.00 h prišli nákladné

autá. Sestry dostali okamžitý príkaz zakrátko si zbaliť osobné veci a pripraviť sa na odchod. Kandidátky (boli tri) mali ostať pri deťoch, ale ony trvali na tom, že chcú ísť so sestrami. Nastúpili tiež do nákladných áut, ktoré ich odviezli do centralizačného kláštora v Beluškých Slatinách. Keďže jeho správca nechcel kandidátky prijať, predstavená kláštora ich poslala do Michaloviec, kde sestry slúžili v nemocnici; mali nádej, že ich tam nechajú slúžiť. V Michalovciach si Jozefka urobila ošetrovateľský kurz. Potom ju predstavení preložili do služby v nemocnici v Martine, kde bola 12. septembra 1950 prijatá za členku Spoločnosti dcér kresťanskej lásky. Dostala sväté rúcho a nové meno – sestra Rustika, a začala si konať noviciát popri službe v nemocnici.

Ťažkých 35 rokov

V Martine vtedy slúžilo 150 sestier vincentiek, ale ani tie neboli ušetrené od násilnej deportácie. Stalo sa tak 30. augusta 1955, keď v noci obklúčili dom policajti a milicionári. Zobudili sestry a žiadali ich, aby si rýchlo zbalili osobné veci a nastúpili do pripravených autobusov. Rehoľníčky odviezli taktiež do Beluškých Slatín, pričom jednou z nich bola aj sestra Rustika Janíková. Neskôr spomínala, že tam bolo málo miesta. Asi 20 mladých sestier spávalo v maštali na zemi. Práve v takýchto stiesnených podmienkach skladala 14. septembra 1955, na sviatok Povýšenia sv. Kríža, svoje prvé sľuby a vyjadrila Pánu Ježišovi vrúcnu túžbu patriť po celý život len Jemu – a za každých okolností.

Koncom septembra 1955 prišli „páni z charity“ a určili asi 25 rehoľníčok do tábora nútených prác v Báci, kde lopotili pod dozorom prísneho správcu. Sestra Rustika tam zotrvala až do roku 1961; následne rehoľníčky preložili do severných Čiech – do továrne na tkanie vrecoviny. Po troch rokoch poslali sestru Rustiku slúžiť do viacerých domovov dôchodcov v Čechách (Přelouč, Vrchlábí, Osek pri Strakoniciach, Mařenice).

Konečne doma

Na Slovensko, konkrétne do charitného domova v Brehove, sa vrátila až v roku 1990. Neskôr (1996) ju predstavení preložili do Bošian – do domu pre sestry na odpočinku. Dňa 17. apríla 2020 sa dostala do Provinciálneho domu v Nitre, kde vrcholí jej životná púť, keď Pán Ježiš zaklopal, aby oddanú služobníčku prijal do trvalého príbytku v Božom Kráľovstve, ktoré prisľúbil svojim verným. Sestra Rustika bola znovu pripravená plniť Jeho vôľu. Zomrela 5. januára 2021 v osemdesiatom ôsmom roku života a v 70. roku svätého povolania. Pochovaná je na Mestskom cintoríne v Nitre.

Odpočinutie večné, daj jej, Pane. A svetlo večné nech jej svieti, nech odpočíva v pokoji.

Zo života

Sestra Marianna, ktorá našim novinám zverejnené informácie o sestre Rustike ochotne poskytla, ešte uviedla, že často spomínala na sestru Albertu a zážitky z detstva a mladosti v Dúbrave. Aj keď v Terchovej, respektíve Hornej Tižine prežila len ranný úsek svojho života, rada na rodisko spomínala. Starostlivo si tiež uchovávala pohľadnicu Terchovej z čias, keď ešte stáli obidva kostoly.

V archíve našla sestra Marianna aj báseň Zo života, ktorú uverejňujeme. Nevie, či ju písala sestra Rustika, alebo niektorá jej blízka osoba. Skôr sa prikláňa k druhej verzii.

Horná Tižina – okres Žilina,
rodiskom volá Ťa Jozefína;
od Terchovej k Strehovej sa presťahovali,
sedem dieťok rodičia slušne vychovali.
Keď ocko nemá zárobok veľký,
pestujú hrozno aj paradajky.
Na majeri v Dúbrave
sú byty – maštale.
Spoločná studňa a pec
je veru dobrá vec!
Kronika vraví:
Dve Jožky boli,
čo sa striedali,
keď pásli kravy.
Škola bola preto len každý druhý týždeň,
kravy nesmú hladné byť!
Máme sa zastúpiť?
V nedeľu mali
omšu v maštali.
Kázeň je veľká – Šteško Opálka,
košelu má i sviecu, koš – kazateľnicu.
Otec, mať domov prišli,
decká z omše ušli.
Často sa hrala aj slepá baba,
nikto nezjedol sám svoj kus chleba!
Všetko sme si delili ako bratia – sestry,
bol krásny a prešastný žitia úsek detský!!!

Spracoval Marián ZAJAC

FOTOARCHÍV – rehoľa vincentiek

Poznámka: Štvrtý diel nášho seriálu bude venovaný rehoľnej sestre Archangele, občianskym menom Jozefa Rybárová, zo spoločnosti Milosrdných sestier sv. Vincenta de Paul – satmárok.

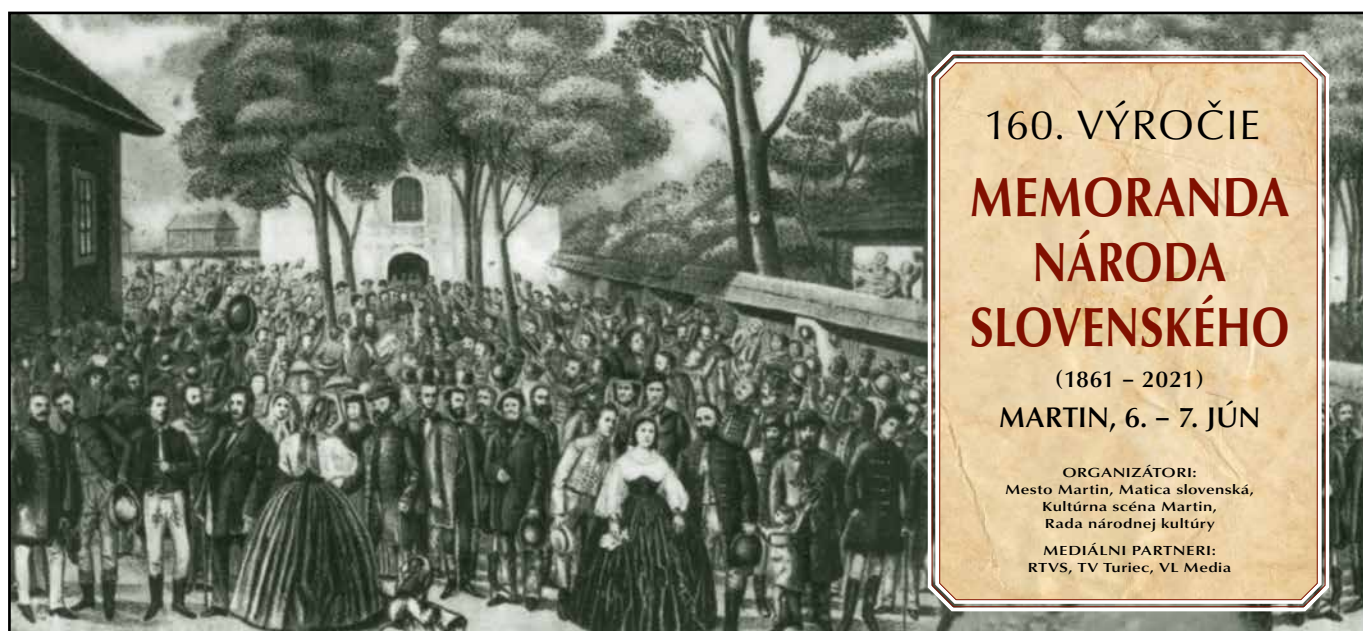

Sestra Rustika v mladšom veku

*Všetko o venecof gňijovji ti,
čo pamätajú na dohod.
(Pie 14:22)*

ZO ŽIVOTA

HORNÁ TIŽINA -okres
Žilina - rodiskom volá
Ťa Jozefína; od TERCHOVEJ
k STREHOVEJ sa presťahovali
sedem dieťok rodičia
slušne vychovali. Keď ocko nemá zárobok veľký,
pestujú hrozno aj paradajky. Na majeri v Dúbrave
sú byty - maštale; spoločná studňa a pec
je veru dobrá vec! - Kronika vraví: 2 JOŽKY boli,
čo sa striedali, keď pásli kravy; škola bola
prato len každý druhý týždeň, kravy nesmú
hladné byť! Máme sa zastúpiť! - V nedeľu mali
omšu v maštali. Kázeň je veľká-Šteško Opálka
košelu má i sviecu - koš - kazateľnicu. Otec-mať
domov prišli, decká z omše ušli Často sa hrala
aj slepá baba, nikto nezjedol sám svoj kus chleba!
Všetko sme si delili ako bratia - sestry; bol
krásny a prešastný žitia úsek detský!!!

Autorom programu celoštátnej spomienky, v ktorom účinkovali aj terchovskí muzikanti žijúci v Turci, bol Peter Cabadaj. Vizual a grafický návrh plagátu akcie pripravil Ján Novosedliak – výtvarník Jánošíkových dní

a

Príďte k nám, máme kopu dobrých kníh

V roku 2020 sme z vlastných zdrojov (výber zápisného a poplatky z omeškania vrátenia kníh) a vďaka podpore Obecného úradu v Terchovej nakúpili do knižnice 192 nových knižničných jednotiek. Dlhšie sme čakali na prislúbené peniaze zo schváleného projektu z Fondu na podporu umenia. Keďže peniaze prišli až koncom kalendárneho roka, rozhodli sme sa nechať celý nákup na rok 2021. Tituly nových kníh a autorov sme mali už dopredu povyberané s pomocou aktívnych čitateľov, ktorí avizovali, o aké diela majú záujem. V nákupe publikácií pomohla aj „covidová doba“. Knižkupectvá nám samé vychádzali v ústrety dobrými zľavami (niekedy až 15%), a tak sme zakúpili už v tomto roku do knižničného fondu 265 nových titulov za 2 000 eur z projektu.

Myslíme, že sa do našej knižnice oplatí zájsť, pretože môžeme uspokojiť čitateľov s rôznym zameraním na literatúru. V prvom rade nám išlo o nákup novej detskej literatúry. V priebehu minulého roka sme robili prieskum medzi mladšími čitateľmi a mládežou, akých autorov najradšej čítajú, respektíve, aké témy ich zaujímajú. Preto bol aj najviac zastúpený nákup detskej literatúry; dovedna sme zakúpili 154 knižničných jednotiek. Po dohode s učiteľmi ročníkov 1 – 4 ZŠ sme kúpili pre potreby mimo čítankového čítania tri tituly kníh po 20 kusov. Okrem toho sme zakúpili aj 99 nových titulov beletrie a 15 titulov náučnej literatúry. V beletrii išlo hlavne o detektívky (D. Dán, J. L. Horst, C. Lächbergová, A. Marsonsová...), literatúru faktu, historické romány i romány zo súčasnosti od našich aj zahraničných autorov.

Pozývame všetkých milovníkov dobrých kníh do našej knižnice. Otvorená býva pondelok až piatok v čase od 13.00 do 17.00 hodiny.

-ac-

FOTO – Adriána ONDRUŠOVÁ

Vďaka vizualizácii zhora budeš presne vedieť, na ktorý kopec smeruješ

Obec Terchová pripravila pre turistov a návštevníkov leteckú videomapu. Takto chce prilákať hlavne tých nadšencov prírody, ktorí v Jánošíkovom kraji pobudnú viac dní. Na mape sú vyznačené okrem vrcholov jednotlivých kopcov Malej Fatry aj samotné časti obce Terchová, nechýbajú označenia významných turistických oblastí a budov. Taktiež sú na mape zvýraznené aj názvy osád, tečúcich riek a potokov. Viac o tejto novinke prezradil starosta Jozef Dávidík: „Firma CBS z Banskej Bystrice nás oslovila s ponukou vizualizácie našej obce. My sme túto možnosť zväžili a prijali. Viac-menej sa pomocou mapy môže orientovať každý, kto navštívi webovú stránku Terchovej. Zistí, že ide o veľký kataster, zároveň že sú tam zobrazené všetky doliny, pohoria, popisy všetkých pahorkov. Mapa slúži lepšej predstave návštevníka aj turistu, ktorý príde do Terchovej. Ako obec podporujeme cestovný ruch a plánujeme k nám prilákať nielen jednodňových turistov. Chystáme sa ich osloviť aj prostredníctvom nových cyklotrás, napríklad Terchová – Vrátna.“

Marika ŠTULAJTEROVÁ

Testovanie počas druhej vlny pandémie koronavírusu

V období trvania druhej vlny pandémie koronavírusu prebiehalo od 26. 12. 2020 do 3. 5. 2021 v mobilnom odberovom mieste v RIC Terchovec testovanie antigénovým testom. Počas 70 odberových dní sa vykonalo celkovo 28 082 testov, z ktorých bolo 297 pozitívnych, čo predstavuje 1,06 percenta. Pokiaľ ide o obyvateľov Terchovej, pozitívnych bolo 113 testov, čo predstavuje 0,40 percenta. Mobilné odberové miesto v našej obci vo veľkej miere využívali obyvatelia obcí Terchovskej doliny a tiež Zázrivej.

-red-

Cyrilo-metodská cesta sa stala oficiálnou Kultúrnou cestou Rady Európy

V Luxemburgu 29. apríla 2021 úspešne vyvrcholilo úsilie partnerskej siete Združenia Európskej cesty sv. Cyrila a Metoda so sídlom v Zlíne, ktorého členom je aj obec Terchová, o získanie certifikátu, ktorým sa Cyrilo-metodská cesta stala oficiálnou Kultúrnou cestou Rady Európy. Stali sme sa tak súčasťou 45 kultúrnych ciest, ktoré sú aktuálne držiteľmi tohto európskeho certifikátu.

Značka Kultúrna cesta Rady Európy je zárukou kvality tematickej trasy a pozýva k poznávaniu odkazu, ktorý spája viacero krajín. K prestížnemu oceneniu sa vyjadril aj starosta Terchovej Jozef Dávidík: „S veľkým potešením sme v Terchovej prijali správu, že Cyrilo-metodská cesta sa stala oficiálnou Kultúrnou cestou Rady Európy. Úspešné završenie certifikačného procesu je potvrdením univerzálneho významu cyrilo-metodského diela, ktoré zásadným spôsobom formovalo a formuje kultúru i duchovnú identitu nášho kontinentu, najmä slovanských národov. Všetkým, ktorí sa na tomto procese podieľali, patrí veľké poďakovanie.“

-zaj-

TLAČOVÁ SPRÁVA

O Jánošíkových dňoch 2021

Pripravovaný **59. ročník** Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej **sa uskutoční 28. júla až 1. augusta 2021**. Hlavným organizátorom podujatia je Obec Terchová, spoluorganizátorom Krajské kultúrne stredisko v Žiline v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja. Akciu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Hoci pôvodne zamýšľaný program museli organizátori v dôsledku covidovej pandémie zredukovať, predsa len bude oveľa bohatší ako vlani. Opätovne sa však neuskutočnia programy v amfiteátri Nad bôrami, zrušený je festivalový stan, ako i všetky stánky s občerstvením a suvenírmi. **Celkovo je na šiestich pódioch** – pri Jánošíkovom dome, Relaxačno-informačné centrum, Terchovská galéria umenia, Kultúrny dom A. Hlinku v Terchovej, Makovického dom, Mariánske námestie v Žiline – **pripravených 18 programových blokov**, ktorých súčasťou budú aj štyri zaujímavé výstavné projekty. V exteriérových priestoroch sa odohrajú slávnostné otvorenie akcie, živá festivalová pozvánka v Žiline a druhá prezentácia projektu „hrajúcich“ autobusových zastávok Poďme spolu spievať. Kľúčovým slovom tohtoročných Jánošíkových dní je akronym K.R.O.J. – s podtitulom Krása reprezentovaná originálnou jedinečnosťou.

Počas celého trvania festivalu budú dôsledne rešpektované všetky aktuálne protipandemické, hygienické a bezpečnostné opatrenia a nariadenia, ako i stanovený počet osôb.

Cena vstupeniek: 10 eur (program v kultúrnom dome Keď sa povie Milan Chvastek..., 29. júl.), 10 eur (divadelné predstavenie Pacho v Relaxačno-informačnom centre, 29. júl.), 20 eur (za každý z troch galaprogramov v Relaxačno-informačnom centre).

-pc-

Cyrilo-metodská cesta

Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

CONSEIL DE L'EUROPE

Neohláduplní štvorkolkári a motorkári

Komisia verejného poriadku pri Obecnom zastupiteľstve v Terchovej i samotné obecné zastupiteľstvo už viackrát riešili podnety od občanov, žijúcich najmä v osadách, ktorí sa sťažujú na neohláduplných motoristov jazdiacich na štvorkolkách a motorkách. Sťažnosti občanov smerovali hlavne na zvýšený hluk, poškodzovanie turistických i cykloturistických trás, pričom pohyb motoristov po súkromných pozemkoch je neraz svojvoľný. Vjazdom motorových vozidiel do prírody ide často o porušovanie viacerých zákonov – zákona o ochrane prírody a krajiny, zákona o poľovníctve, zákona o lesoch a zákona o veterinárnej starostlivosti. Preto apelujeme na motoristov, aby svojim konaním a správaním neporušovali zákony a nespôsobovali na spolužití človeka s prírodou škody materiálne i morálne.

-OcÚ-

Zdôrazňoval kresťanský základ slovenskej kultúry

Bez súvislosti nemožno pochopiť nič. Nikto, ani najväčšie dielo alebo osobnosti, nemajú význam samy osebe. Dostávajú ho – akoby dodatočne – len v mnohosti a rozličnosti vzťahov. Historické a spoločenské súvislosti, nadväznosť, následnosť, kontinuita, tradícia – to všetko síce neodkrýva osobnosť či dielo v ich plnom význame, ale bez toho všetkého nemožno objasniť ani osobnosť, ani dielo. Použité slová možno v plnej miere uplatniť v prípade jedinečného slovenského umeleckého fenoménu rodiny Trizuljakovcov. Zakladateľom rodu bol Alexander Trizuljak, ktorého storočnicu narodenia si pripomíname v sobotu 15. mája 2021.

Bohatá škála tém aj techník

Ako širokospektrálny sochár, dizajnér, organizátor verejného kultúrneho života a pedagóg na Vysokej škole výtvarných umení formoval vyše štyroch decínií podobu moderného slovenského výtvarného umenia ako jeden z jeho najvýznamnejších reprezentantov.

Starý otec Adam Trizuljak pochádzal z Terchovej, ku ktorej mal tvorca mimoriadne srdečný vzťah. Svetlo sveta

uzrel vo Varíne, po maturite na reálnom gymnáziu v Žiline študoval u prof. Jozefa Kostku na Slovenskej vysokej škole technickej a sochárstvo u Karla Pokorného na Akadémii výtvarných umení v Prahe.

Umelecka tvorba zahŕňa bohatú škálu tém, sochárskych prístupov a konceptov. Zhotovil monumentálne opusy do verejných priestorov, množstvo komorných plastík a artefaktov, realistických a portrétnych diel (galéria hudobníkov a význačných osobností vedy a kultúry), sériu figurálnych kompozícií, stovky štúdií a kresieb. Pracoval s netradičnými materiálmi, kovmi, vytváral biomorfne plastiky i konštruktivistické experimenty. Divácky príťažlivé sú najmä Trizuljakove tvarovo dokonalé torzá – svedectvo sochárovho

nadania odhaliť tušené tvarové súvislosti medzi človekom a prírodou. Verejne najznámejším umelcovým opusom je monumentálna socha Víťazstvo na pylóne pamätníka Slavín v Bratislave (1959).

Priekopnícke sakrálné dielo

Od 70. rokov minulého storočia rozvíjal Trizuljak obsahlu sochársku tvorbu určenú do kostolov. Pramene uvádzajú, že v 26 chrámoch na Slovensku sa nachádzajú jeho plastiky Ukrižovania, postavy svätcov, svätostánky, obetné stoly, kompletne riešenia sakrálného priestoru, sklenené a hliníkové steny a ďalšie prvky cirkevnej architektúry. Rezultáty tohto priekopníckeho diela umožnili otvoriť diskusiu o možnosti postupného nahradenia nehodnotnej sériovej dekorácie kostolov.

Ako všestranný umelec Trizuljak neprestajne vyhľadával inšpiráciu v slovenskej kultúre, poézii a próze. Jedným z dlhodobých inšpiratívnych opusov bol preňho aj Konštantínov Proglas. Hlaholské písmo a preklady vybraných textov písma Konštantín básnický označuje ako „dážd Božích písmen“, ktorý potrebuje každé ľudské srdce. V prenesenom zmysle bolo hlaholské písmo aj „daždóm písmen“ pre starosloviensku pospolitost. Obraz „dažda písmen“ sa tak hlboko vryl do autorovej imaginácie, že ho nakoniec pretavil do svojráznej umeleckej formy.

Pre mnohé sakrálné diela zo začiatku sedemdesiatych rokov vytvoril Trizuljak originálny podklad. Z hliníkovej pásoviny rezal pozdĺžne pruhy rôznych dĺžok a rozmerov a ukladal ich zvisle, rovnobežne vedľa seba, čím zhotovil čosi ako „mozaiku“ s vertikálnou štruktúrou. Na takéto pozadie často nainštaloval korpus Krista, ktorý bol potom umiestnený vo viacerých chrámoch na celom Slovensku. Známý a obdivovaný je sklenený reliéf Vzkriesenie z roku 1973, ktorý sa nachádza na čelnej stene svätej kostola v Zelenči. Ide o tavenú sklenenú plastiku zo zlato-oranžového topásového skla, predstavujúcu ojedinelý príklad v Trizuljakovej tvorbe s námietom Kristovho osláveného tela. Vnímavého, rozhladeného návštevníka chrámu víta veľkolepá fascinujúca hra evokujúca dážd Božích písmen. „Koncept frontálne orientovaného Kristovho tela“ – uvádza sochárve najmladšie dieťa Pavla Lazárková Trizuljaková – „nie je zrejme jedinou alúziou na byzantské umenie. Takmer dvojrozmerné stvárnenie reliéfnej figúry tiež výrazne odkazuje na byzantskú štýlizáciu. Výtvarník sa pravdepodobne inšpiroval aj podobou – tvárou Krista, ako ju poznáme z Turínskeho plátna.“ Technicky pôsobiaca štruktúra reliéfu Vzkriesenie je zároveň odkazom na Trizuljakovu konštruktivistickú tvorbu z obdobia 60. rokov.

Sklon k experimentu

Umelec vo svojom sakrálnom diele invenčne prepájal konštruktivistický experiment s figurálnymi kompozíciami. Podľa kunsthistoričky a erudovanej znalkyne kresťanskej kultúry a umenia Aleny Piatrovej „využil svoju náklonnosť na experiment a nové technologické riešenia a preniesol do liturgického priestoru nové materiály – sklo a hliník, ale aj nový ikonografický program – Kristus Svetlo sveta a Víťaz nad smrťou sa stretáva v ukrižovanom Kristovi v duchu chardinovskej teológie“. Citované slová môžeme doplniť o zovšeobecňujúce konštatovanie, že pre sakrálny priestor pracoval tvorca s obrovským zanietením, veľkou emóciou a hlbokým rešpektom k architektonickým riešeniam.

Alexander Trizuljak (zomrel 15. 10. 1990 v Bratislave) patril tiež k agilným a uznávaným organizátorom kultúrneho diania na Slovensku. Zaslúžil sa o realizáciu mnohých medzinárodných sochárskych sympózií, vznik regionálnych galérií, umeleckého školstva, časopisov, knižných edícií výtvarného umenia...

Šesťdesiate a sedemdesiate boli z pohľadu katolíckej cirkvi charakteristické zavádzaním reforiem Druhého vatikánskeho koncilu. Mnoho chrámových textílií sa v ich dôsledku prestalo pri slávení liturgie používať, umelecké hodnotnejšie končili v múzeách. Ostatné však mali byť spálené, aby sa predišlo nedôstojnému znehodnoteniu textílií. Zhruba v rovnakej časovej fáze začali Alexander Trizuljak s manželkou Evou pri svojich cestách za sakrálnou tvorbou systematicky zbierať a zhromažďovať po celom vtedajšom Československu vyradené paramenty (bohoslužobné rúcha, oltárne prikrývky a pod.). Tisíce artefaktov starostlivo vytriedili a uskladnili. Veľkú časť unikátnej zbierky darovala všestranná a rozhladená výtvarníčka Eva Trizuljaková v roku 2005 Slovenskému národnému múzeu – Historickému múzeu na Bratislavskom hrade.

Osem detí v šľapajach rodičov

Manželom Trizuljakovcom ako zanietným výtvarníkom, vášnivým hľadačom originálnych foriem a umeleckých výrazov celožitovne záležalo na tom, aby vo svojej tvorbe zdôraznili kresťanský základ slovenskej kultúry. Priam osudovo ich inšpirovala veľkomoravská látka, ktorú zobrazili jedinečným spôsobom. Cyrilo-metodskú tradíciu vnímali ako kľúčovú pri utváraní a formovaní nielen slovenskej, ale i európskej civilizácie. Ohľadne Evy Trizuljakovej ešte uvedieme, že od mladosti nepretržite a cielavedome inklinovala k slovenskej literatúre, ktorá predstavovala dôležitý stimulačný zdroj jej tvorby. Potvrďuje to napríklad séria diel na motívy textov Jána Hollého, Sama Chalupku, Jána Botta či P. O. Hviezdoslava.

V úvode nášho príspevku bola stručná zmienka o fenoméne výnimočného umeleckého rodu. Rozvinieme to o konštatáciu, že všetkých osem detí Alexandra a Evy Trizuljakovcov hlboko poznačila a ovplyvnila silná (dalo by sa povedať až magická) tvorivá a duchovná rodinná klíma. Profesionálne sa venujú maliarskej, sklárskej, textilnej, odevnej, objektovej, architektonickej, sochárskej, reštaurátorskej, fotografickej, príležitostne tiež literárnej a inej umeleckej činnosti.

Mnohostranné dielo Alexandra a Evy Trizuljakovcov, ako i ďalších členov rozvetvenej rodiny, so silnými nadčasovými myšlienkovými impulzmi, je o pretrvávajúci hodnôt. Vždy bude platiť, že o trvaní pravých, skutočných hodnôt (aj) vo výtvarnom umení nerozhoduje sorta ako v zeleninárstve, ale miera intenzity prieniku k hĺbkinám viery, človečenskej pamäti, historickej skúsenosti – teda k fundamentu ľudskej existencie.

Peter CABADAJ

Umelec vo svojom ateliéri (okolo roku 1960). Zdroj – TASR

Alexander Trizuljak: Milenci (bronz, 1950 – 1960; v zbierkach Slovenskej národnej galérie)

O detskom folklórnom súbore Malý Rozsutec

Terchová je široko-dáľecko známa bohatým folklórnym zázemím. Máme tu mnoho súborov, speváčok, spevákov, tanečníkov, muzikantov. Veľkú zásluhu na rozvoji ľudových tradícií majú manželia Eva a Ladislav Štefánkovci, ktorí pred 50 rokmi založili detský folklórny súbor Malý Rozsutec, ktorý nadviazal na predchádzajúce folklórne aktivity na ZDŠ Terchová. Eva Štefánková, bývalá pani učiteľka, nám v rozhovore priblížila jeho históriu.

TERCHOVÁ: Evička, ako vznikol Malý Rozsutec? Kto Vám spolu s manželom dal podnet?

Eva ŠTEFÁNKOVÁ: Začalo to úplne prozaicky. Potrebovala som pripraviť program k voľbám v roku 1971. Napadlo mi, že naučím deti tanec a môj manžel, keďže robil školníka, ponúkol pomoc. Navštevili sme s chlapcami malý ukrajinský tanec, ktorý sprevádzala harmonika. Rodičia kúpili látku, ušili nohavice, košeľe a prišli sa na svoje ratolesti pozrieť a povzbudiť ich. Boli to títo chlapci: Jožko Hanuliak, Ferko Baláž, Viktoro Rybár, Peťko Vráblik, Števko Rogoň, Števko Švec a Gustík Švec. Po vystúpení sme urobili nábor do súboru; bolo to na hodinách hudobnej a telesnej výchovy. Prihlásilo sa dosť talentovaných detí. Začali sme s nimi cvičiť hry, ktoré sa deti hrávali, a skončilo to „terchovskou mrvenicou“. Dostali sme sa s tým až do Brezna na krajskú súťaž, kde Rudolf Patrničiak získal v speve 1. miesto.

TERCHOVÁ: Ako by ste v stručnosti opísali históriu DFS Malý Rozsutec? Koľko členov ste mali počas jeho fungovania?

E. Š.: V roku 1973 nás navštívil Pavol Tonkovič s manželkou. Chceli sme mu ukázať detskú muziku, ktorá už vedela zahrať „Janko Janko“. Zatlieskal muzikantom a potom všetkým oznámil, že nás pozýva na detský folklórny festival do Prešova. Vtedy sa vytvorila prvá dievčenská terchovská muzika: Janka Cingelová-Patrničiová (1. husle), Kamilka Rybárová-Šugárová (2. husle), Štefan Rogoň (kontra), Vierka Holúbková-Krištofiková (basa) a ešte vtedy najmladší Peter Cingel (1. husle). Do Prešova išiel aj píšfalkár, spevák a tanečník Rudo Patrničiak s tanečnicou Marikou Obšivanovou

a tanečný pár Jožko Rogoň a Janka Mešková. Potrebovali sme kroje, krpce, peniaze a ľudí, ktorí by nám pomáhali. Miestny národný výbor dal peniaze, my sme boli kupovať modrotlač vo Vrbovom, súkno v Rajci. Vtedy ešte žijúci Ferko Meško ušil krpce, Terka Hanuliaková šorce, Michal Synák nohavice a kabátiky, Albín Deckár opasky. Počas rokov sa v Malom Rozsutci vystriedalo veľmi veľa žiakov – od 1. stupňa až po 9. triedu. Súbor mával pravidelne okolo 40 členov. Najlepší vždy odchádzali, lebo v Terchovej vtedy ešte nebol mládežnícky súbor. Mnohí muzikanti odišli po náboře do Považskej Bystrice, kde si chlapci urobili aj maturitu – Václav Mucha, Miro Rybár, Miro Vallo, o štyri roky neskôr Miloš Bobáň, Ondrej Cingel, Jozef Michálek...

TERCHOVÁ: Ako ste zvládli úlohu učiteľky, matky a vedúcej detského folklórneho súboru?

E. Š.: Keď sme robili spolu s manželom, bolo to jednoduché. Ja som mala malé deti a mohla som pracovať aj doma. Učila som svoje deti hrať na husliach podľa jednoduchého kľúča A1, A2, A3 atď. Takto sa veľmi rýchlo naučili hrať. Potom, keď už boli väčšie, tancovali v súbore. Syn hrával na harmonike a tiež spieval. Nakoľko sme všade chodili spolu, nemusela som deťom zháňať opatrovatelku. Dôležité je mať pri takejto robote poslušné deti; potom sa dá zvládnuť náročná práca i zaujímavá činnosť. Manžel tvoril scenáre, vedel veľa piesní a ak niektorá bola neslušná, urobil z nej slušnú, aby to deti mohli spievať. Pretože sám tancoval v súbore Považan, ovládal tanec a cifry. Vytvoril tieto choreografie: Na jastraba, Idem na muziku, Hry pri pasení husí, kráv, oviec, Turvoní, Na tri krále, Na palangoch.

TERCHOVÁ: Kde všade ste účinkovali s Malým Rozsutcom?

E. Š.: Táto otázka si vyžaduje dlhšiu odpoveď, lebo za 27-ročné obdobie sme vystupovali aj v zahraničí, konkrétne v Čechách, Poľsku i v Maďarsku.

1973 – celokrajská súťaž v Brezne (1. miesto v sólovom speve)

1974 – detský folklórny festival v Prešove (1. miesto Rudka Patrničiaka)

1975 – Pri prameňoch krásy v Trenčíne (1. miesto v kategórii sólista heligonkár)

1978 – súťaž detských muzičiek v Detve (3. miesto)

Osemdesiate roky znamenajú ďalší rast a posunutie súboru dopredu. Malý Rozsutec je už známy nielen v okrese a kraji, ale i v celoslovenskom meradle.

1980 – Detská žilinská jar, 5. celoslovenský festival detských folklórnych súborov v Myjave (3. miesto), O cenu ČST, Podpolianske slávnosti v Detve, Jánošíkove dni v Terchovej

1981 – Celoslovenská prehliadka detských folklórnych súborov v Senci (1. miesto v sólovom speve), okresná súťaž v Ovčiarsku (hlavná cena), folklórny festival v Detve (1. miesto muzičky a tanečného páru), otvorenie lyžiarskych pretekov Skiinterkritérium vo Vrátnej 1982/83 – verejný koncert Miloša Bobáňa v Brne (sólo spev), verejná nahrávka v Banskej Bystrici, krajská súťaž (3. miesto speváckej skupiny, 3. miesto muzičky), vystúpenie vo Východnej, Jánošíkove dni

Okresné kolá súťaží

1985 – víťazstvo v choreografii a dievčenskom speve

1986 – víťazstvo Miloša Bobáňa, Jána Patrničiaka a ľudovej hudby

1987 – víťazi okresných kól postúpili na krajskú súťaž (Ján Patrničiak,

Monika Patrňciaková, Zuzana Ondrušová, spevácka skupina chlapcov a dievčat)

1989 – Monika Patrňciaková (1. miesto v speve), ľudová hudba (1. miesto), Ján Patrňciak (1. miesto v kategórii inštrumentalista)

1990 – choreografia, ľudová hudba (1. miesto), Anna Muchová (2. miesto v speve)

1991 – celý súbor a Anna Muchová (1. miesto)

1993 – ľudová hudba, spevácka skupina, choreografia (1. miesto)

Krajské kolá súťaží

1983 – Miloš Bobáň (1. miesto v kategórii heligonkári)), hudba (3. miesto)

1984 – Pri prameňoch krásy: Vladimír Švec, Adriana Komačková (3. miesto)

1987 – Monika Patrňciaková (1. miesto), Zuzana Ondrušová (1. miesto)

1989 – súbor (1. miesto)

Celoslovenské kolá súťaží

1975 – festival ľudovej hudby: súbor Malý Rozsutec (2. miesto)

1980 – festival detskej ľudovej hudby (3. miesto)

1982 – Miloš Bobáň (1. miesto v kategórii heligonkári)

1990 – festival ľudovej hudby: Anna Muchová (1. miesto)

Účinkovanie vo filmoch

Detský rok, Jankove hračky

Televízia

Maľovaný svet, Putujeme za ľudovou piesňou, Matelko, Spievanky, Rezervované pre starších

Rozhlas v Banskej Bystrici

Mikrofórum

Základ súboru tvorili detská ľudová hudba + spev, spevácke skupiny chlapcov a dievčat, sólisti speváci, inštrumentalisti – píšťalka, heligónka.

TERCHOVÁ: Pod vašimi rukami vyrástli mnohé osobnosti v rámci folklórneho diania v obci. Skúste si spomenúť na mená...

E. Š.: Na mená sa nedá zabudnúť, lebo z vtedajších detí sú dnes staré mamy a starí otcovia. Ich vnukov a vnučky vidím na javisku. Niektorí členovia Malého Rozsutca sú ešte stále aktívni muzikanti a speváci: Milan Jánošík, František Baláž, Miloš Bobáň (vedie DsFS Terchovčeka a FS Terhovca), Veronika Hajasová-Repáňová (vedie DsFS Chotárik a FS Chotár), Andrej Dostál a jeho sestra Ivana Moravčíková-Dostálová sú členmi Nebeskej muziky, Peter Cingel je členom speváckeho zboru vo svojej farnosti v Žiline, Anna Davidíková-Muchová je učiteľkou spevu a hry na klavír, Zuzana Patrňciaková je učiteľkou hry na klavír a hudobnej výchovy, Alenka Tichá je členkou ženskej speváckej skupiny Pupov a vedie detský spevácky zbor, ktorý účinkuje pri svätých omšiach, Martin Dikoš a Ján Patrňciak pôsobia v známej Nebeskej muzike, Janka Patrňciaková - Cingelová je speváčka a organistka v miestnom kostole a spolu s manželom vedú hudobno – spevácke zoskupenie Chórus II., Rudolf Patrňciak je riaditeľom Miestneho kultúrneho strediska v Terchovej a tiež členom Ťažkej muziky (predtým LH bratov Muchovcov), rovnako aj Alojz Mucha... Kolkó muzík vzniklo za to obdobie? Prvou bola dievčenská muzika. Počas existencie súboru Malý Rozsutec účinkovalo najmenej 10 muzík.

TERCHOVÁ: Ako hodnotíte prácu s mládežou dnes a vtedy, keď ste s ňou robili Vy?

E. Š.: Keď som začala pracovať s deťmi, výraznou mierou to bola záležitosť školy. My učiteľia sme boli počas štúdia pripravovaní nielen na vyučovanie, ale i na záujmovú činnosť žiakov. Každý učiteľ mal krúžok – spevácky, tanečný, výtvarný, recitačný, lyžiarsky, futbalový, strelecký a iný. Žiaci sa tak mohli prihlásiť podľa vlastného záujmu. Išlo výlučne o iniciatívu školy a bolo to zadarmo. Záujem bol veľký a rodičov aktivita ich detí nič nestáli. Takto sa vtedy rozvíjala

dobrovoľná záujmová činnosť žiakov. Dnes je to inak. Rozhodujúci rodičia, oni chcú rozvíjať talent a aktivity svojich detí, a to už treba zaplatiť. Vtedy sa robilo zadarmo, teraz musíte platiť. A to je veľký rozdiel! Nie každá rodina si môže dovoliť financovanie, hoci má tiež talentované deti.

TERCHOVÁ: Aký je Váš odkaz dnešnej mladej generácii folkloristov v Terchovej?

Eva ŠTEFÁNKOVÁ: Odkaz je jednoznačný. Pokračovať v rozvíjaní každého talentu, stavať na tradíciách terchovského ľudu, byť hrdý na svoju obec, prírodu, kroj, nástroje, ľúbiť piesne tejto oblasti. A toto všetko ukázať celému Slovensku aj v zahraničí.

Za rozhovor poďakoval Ján MIHO

FOTOARCHÍV – Eva Štefánková

Prvá dievčenská terchovská muzika a Rudo Patrňciak

Detský folklórny súbor Malý Rozsutec na súťažnej prehliadke v Žiline

Na Detskom folklórnom festivale v Prešove

Koncom júna (28. 6.) uplynulo deväťdesiat rokov od narodenia Milana Chvasteka. Nedožité jubileum dôstojne zarezonuje aj počas blížiacich sa Jánošíkových dní. FOTO – Vladimír KUZMA

Malý vzrastom, veľký srdcom

(O Milanovi Chvastekovi)

Milan Chvastek bol v určitom období najpopulárnejším interpretom, ktorí účinkovali v prostredí folklórnych amfiteátrov na Slovensku. Bol niečo ako neoficiálny národný ľudový umelec Slovenska. Jeho obľuba pramenila zo svojráznej hry na akordeón a hlavne z originálnej šibalskej interpretácie žartovných piesní. Vedel divákov upútať dynamikou hry a dobre volenými odmlkami pred vypointovaním žartovného textu.

Diváci ho milovali, čo Milan vedel a rád si to aj vychutnával. Na každé vystúpenie sa dôkladne pripravil aj s vopred prichystanými prídavkami. Režiséri festivalových programov, najmä tých, čo boli vysielané na živo, sa však väčšinou obávali jeho vstupov. Keď sa objavil na scéne, nikto nevedel odhadnúť, kedy z nej odíde. On sa bránil, že za nič nemôže, že to diváci si ho stále žiadajú. Pritom aj to mal Milan premyslené. Nikdy nevyšiel za scénu a presne vedel, kedy sa pri odchode otočí a vráti s ďalším pripraveným prídavkom... Bol veľmi svojráznou postavou – a mal byť po kom.

Otec Alojz Chvastek bol vychýreným rozprávačom, ktorého vtipne nadsadené rozprávanie príbehov vynieslo až na pomyselný piedestál kráľa chválenkárov. Jeho žartovné, zdramatizované príbehy šíril svojím rozprávačským a imitátorským talentom najmä rezbár a hudobník Vilo Meško, ale hlas a štýl podania starého pána Chvasteka vedeli napodobniť aj iní chalani z Terchovej. Málokto však vie, že veľa žartovných príbehov, ale nenadsadených, reálnych,

prežil aj syn Milan zásluhou vlastného svojrázneho života. Dovolil by som si spomenúť niektoré z nich, na ktorých som sa okrajovo zúčastnil osobne.

Nevyspytateľné odchody

Tak ako boli špecifické Milanove odchody z amfiteátrových javísk, tak nevyspytateľné boli aj jeho odchody z folklórnych slávností a festivalov. Tie mali vždy otvorený záver. Milan si ich totiž nikdy nenaplánoval a vždy vyplynuli z aktuálneho stavu vecí. Ak sa cítil medzi ľuďmi dobre, jeho plány, ak vôbec ako „boží človek“ nejaké mal, sa prispôbovali momentálnej situácii. A tak často odchádzal zo slávností či festivalov až v stredu alebo vo štvrtok, prípadne sa objavil po slávnostiach v inom meste ako pôvodne zamýšľal. Ja sám som s ním zažil niektoré vtipné momenty hodné spomenutia, ktoré dokázala vyrobiť len jeho polobohémska nátura. Dúfam, že tieto príbehy nezmenšia veľkosť Milanovej osobnosti a hlbokú ľudskosť.

Sám som ako študent nemal problémy s časom a skôr, ako sa začali prvé festivaly, som mal skúšky hotové. Nastal čas, keď som sa vybral na zvyčajné každoročné festivalové turné. Odchádzal som v júni z Bratislavy a naspäť som sa vracal až začiatkom septembra po skončení Podroháčskych folklórnych slávností, ktoré kedysi uzatvárali ročný festivalový cyklus na Slovensku. Medzitým som sa zväčša pešo presúval, najlepšie horami alebo dedinami, z jedného festivalu na druhý. Čas pre mňa v tom období veľa neznamenal. A tak som sa raz s Milankom Chvastekom a gajdošom Ľubom Tarkom, známejším pod prezývkou Čalamacha, dostal na festivale v Detve do partie. Spolu sme trávili aj dozvuky po slávnostiach, čo znamenalo, že kde sa ešte pokračovalo, tak tam nás to *vcuclo*. Ťahali sme to až do štvrtka, keď sme sa dolu v „kufrikárni“ dozvedeli, že v amfiteátri organizátori uzatvárajú úspešný priebeh slávností.

Milan to zobral do svojich rúk a hneď vybavil odvoz z kultúrneho domu do amfiteátra. Boli sme už, ako sa hovorí, švorc, len Milan mal odloženú stovku, o ktorej viackrát vyhlásil, že sa jej nesmie dotknúť, lebo to má odložené na cestu domov. Keď sme prišli do amfiteátra, pozerám, ako Milan vyťahuje chránenú stovku a podáva ju šóferovi. Ten mu hovorí: „Ale, pán Chvastek, ja vás poznám, rád som vás odviezol a žiadne peniaze si od vás nezoberiem.“ Vtedy sa Milan tak správne po terchovsky rozčúlil a nanútil mu tú stovku so slovami: „Ber, *ddd*, kým ti pekne vravím!“ – a vec bola vybavená. Dlhو odkladaná stovka fuč, ale hlavne že grand Milan bol spokojný, ako to hrdo vyriešil...

Ddd, viackrát opakovane vyslovené písmeno „d“ za sebou, bola v určitom stave charakteristická črta Milanovho slovného prejavu. V súvislosti s neplánovanými odchodmi zo slávností nebol, napríklad, problém ho v utorok večer objaviť ako hrá v Banskej Bystrici v krčme na námestí na harmonike, kde ho doviezol súbor Urpín. Dovtedy si totiž vyzdvihoval v autobuse uloženú harmoniku, až kým šófer nestratil nervy, naštartoval a odišiel aj s Milanom do Banskej Bystrice...

Tešil sa zo života po svojom

Nádherný osobný zážitok mám s ním na podobnú tému pri príležitosti 25. výročia vzniku Umeleckého súboru Lúčnica, na ktoré Milana pozval pán Štefan Nosál. Vtedy sa robili celosúborové programy spolu so zborom a oslavy trvali od stredy do nedele. Milan prišiel do Bratislavy o deň skôr a rozhodol sa predtým navštíviť môjho otca Viktora Blaha. Boli veľmi dobrí priatelia ešte z čias, keď otec riaditeľoval v Krajevom divadle Petra Jilemnického v Žiline. Nevieť, pri akej príležitosti sa spoznali, ale pamätám si, že sa z času na čas objavil u nás na návšteve v hereckej bytovke na Radlinského ulici. Otec však bol po rozvoze s mojou mamou a býval v Bratislave na inej adrese. Ja som v čase osláv býval v Svefa Stračinu, a tak som domov chodil sporadicky. Mama poznala Milana veľmi dobre, preto ho začala hostiť. Keď som po skončení osláv prišiel v nedeľu domov, našiel som Milana v družnej debata s mojou mamou. Nevieť, čo päť dní preberali, ale Milan začal Lúčnicu oslavovať až, ako sa hovorí, „po funuse“ v pondelok ráno a ešte v utorok som ho stretol postávať pred Lúčnicou... Toto bolo preňho typické. Akoby nemal problémy, tešil sa zo života po svojom.

Vohľady v Terchovej

Nedá mi, aby som nespomenul ešte jeden úsmevný príbeh v súvislosti s jeho choreografickou činnosťou. Istý čas pracoval ako umelecký vedúci a choreograf Folklorneho súboru Vtáčnik v Prievidzi – a tak tam, samozrejme, aj tvoril. Milan bol choreograf naturista. Na scéne všetko muselo byť tak ako kedysi, v reálnej skutočnosti. Nanešťastie si vybral na scénické spracovanie z tohto pohľadu „záluždnú“ tému, a to vohľady v Terchovej. Program bol súčasťou kategorizácie folklórnych súborov, kde bola dosť početná porota. Samozrejme, sedeli v nej aj tí najpovolanejší, choreograf SLUK-u pán Kubánka a pán profesor Nosál.

Choreografia sa začala v úvode tmou, lebo však na vohľady sa chodilo za tmy. Po čase sa zo zákulisia vynorila tmavá postava s baterkou, ktorá lúčom rekognoskovala terén na javisku. Veselosť v porote stúpala úmerne s dĺžkou svietenia baterkou, až v istom momente porotcovia už nemohli výbuch smiechu potlačiť. Bol evidentne počuteľný aj na javisko...

Pri hodnotení došlo tiež na naturalistické stvárnenie vohľadov. Nakoľko sa všetci porotcovia s Milanom poznali veľmi dôverne, tak mu len mierne vyčítali jeho neobvyklé tvorivé postupy. Milan sa bránil, že ako to bolo, to on najlepšie vie, lebo sa „čosika nachodel“ po vohľadoch. Darmo mu vysvetľovali, že scéna si vyžaduje niečo iné ako realitu. Milana viditeľne otravovalo, že jeho dielo ostalo nepochopené – až to nevydržal a oponoval slovami: „Ale šak ste sa všetci dobre bavili!“ A bolo vybavené...

Milanko Chvastek bol všetkými milovaný aj so svojím svojráznym, ale nanajvýš čistým a úprimným postojom k životu. Najmä tam, kde sa objavil so svojou harmonikou. Tento krásny človek, malý vzrastom a veľký srdcom, prinášal so sebou vždy len pohodu a kopec veselosti.

doc. Ján BLAHO

Poznámka: Autor príspevku je významný slovenský folklorista, choreograf a pedagóg na Hudobnej a tanečnej fakulte Vysoké školy múzických umení v Bratislave.

Sprava: Alojz Mucha, Milan Chvastek, Rudolf Patrnčiak. FOTOARCHÍV – MKS Terchová

Je tomu 30 rokov...

V roku 1991 reprezentovala LUDOVÁ HUDBA BRATOV MUCHOVCOV našu obec na 23. ročníku Medzinárodného folklórneho festivalu horských krajín v Zakopanom. Porota jej udelila I. cenu v kategórii ľudových hudieb – Zlatý zvonec a husličky zlopcoky. Alojz Mucha získal cenu Najlepší primáš. Muchovci nadviazali na úspešné účinkovanie Dedinskej folklórnej skupiny Terchová, ktorá v roku 1986 získala na uvedenom festivale všetky prvé ceny.

Obsadenie LH bratov Muchovcov

I. husle – Alojz Mucha

II. husle – Peter Mucha

kontra-husle – Štefan Mucha

kontra-violu – František Mucha

terchovská basička – Rudolf Patrňčiak

Je tomu 35 rokov...

V roku 1986 sa Dedinská folklórna skupina Terchová zúčastnila na 18. ročníku Medzinárodného folklórneho festivalu horských krajín v Zakopanom (Poľsko), ktorý sa konal pod patronátom CIOFF. Reprezentovať Československo nás vyslalo Ministerstvo kultúry a Osvetový ústav Bratislava. Celá folklórna skupina pozostávala zo 45 ľudí – boli v nej ženy, muži, muzikanti, tanečníci, speváci, dievčatá, chlapci, teda rôzne vekové kategórie. Umeleckým a organizačným vedúcim bol Rudolf Patrňčiak. Vystúpili sme so 45-minútovým folklórnym programom, ktorý zahŕňal rôzne zvykoslovné pásma ako svadba, Vianoce, salaš, fašiangy a iné. Súbor zanechal dobrý dojem a domov do Terchovej priniesol niekoľko prvých cien. Najväčším triumfom bol zisk hlavnej ceny festivalu – ZLATÁ CIUPAGA. Okrem nej sme získali Cenu novinárov a Vincent Patrňčiak zvíťazil v súťaži vo výrobe oštiepkov. Poliaci sa vtedy bližšie zoznámili s terchovskou muzikou a terchovským folklórom.

Rudo PATRŇČIAK

FOTOARCHÍV – MKS Terchová

Zomrela Helena Jánošíková

Pravdupovediac, vôbec netuším, či smrť môže byť veľká alebo malá, ani to, či sa jej veľkosť dá nejako exaktne zmerať alebo odvážiť. Či sa rozmer smrti posudzuje podľa veku zosnulého alebo na základe fyzickej a duševnej krásy človeka, podľa jeho materiálneho bohatstva, vplyvu na spoločnosť a sociálneho postavenia, nebodaj na základe morálky či karmy, akéhosi pomeru dobrých a zlých skutkov, ktoré vykonal v priebehu svojho života. Zrejme sa neposudzuje ani smútkom a objemom citu, ktorý človek vlastným skonom spôsobil pozostalým.

Nesmierne mi je ľúto, že o Helenke Jánošíkovej píšem už len v minulom čase, keďže nás 6. júna 2021 náhle opustila vo veku 56 rokov. Každý, kto ju mal možnosť bližšie spoznať, vie, že do večnosti odišla mimoriadne empatická a činorodá žena – hrdá nositeľka prízviska nášho ľudového hrdinu, na ktorého za žiadnych okolností nedala nikdy a nikde dopustiť. Jedným dychom musíme k tejto „vizitke“ pripojiť vzácne porozumenie pri hodnotení činov aj výčinov svojich najbližších, priateľov a známych. Vedela, že každý ľudský skutok sa dá napokon pochopiť, ak má o to človek úprimný záujem. Závideniahodné bolo Helenkine ľudské porozumenie, ktorého sa nám tak často nedostáva, hoci práve porozumenie je to, čo nás môže v dnešnom zvlčilom svete zachrániť, po čom tak veľmi bažíme.

V mojom pamätovom ústrojenstve navždy ostane zapísaná ako írečitá, avšak fascinujúco agilná a dobrosrdečná útla žena, ktorá disponovala vzácnou schopnosťou vyvinúť maximálne nezištné úsilie a energiu na to, aby sa dobrá vec podarila. Takto od prvej chvíle pristupovala aj k svojej „funkcii“ správkyni Jánošíkovho domu v jeho rodnej osade, kde s manželom Dušanom žila. Preto ma hreje pri srdci, že Helenka bola s nami 1. mája 2019 v novej budove Slovenského národného divadla v Bratislave na slávnostnom vyhlásení výsledkov mediálne aj spoločensky ostro sledovanej televíznej ankety RTVS o Najväčšieho Slováka – s účasťou Juraja Jánošíka vo finálovej desiatke.

Čeť pamiatke malej ženy s veľkým srdcom Heleny Jánošíkovej!

Peter CABADAJ

FOTO – František MUCHA

POĎAKOVANIE

Spustla už záhrada, spustol aj dvor, ticho je v dome, nepočuť kroky v ňom. Tíško si trpela, ubolené srdce prestalo biť, hoci si chcela ešte žiť. Bolesťou unavená tíško si zaspala a tých, čo si milovala, smutných si nechala. Osud Ti nedoprial s nami dlhšie byť, no v našich srdciach budeš navždy žiť.

Dňa 6. júna 2021 nás navždy opustila vo veku 56 rokov naša milovaná manželka, sestra, švagriná, krstná mama, teta, susedka a kamarátka

**Helena Jánošíková,
rod. Repáňová**

Ďakujeme príbuzným, priateľom, susedom a známym za prejavy sústrasti a kvetinové dary.

*S úctou, láskou a vďakou
spomína smútiaca rodina*

Dňa 1. mája 2019 pred Slovenským národným divadlom s Helenkou Jánošíkovou uprostred

OBEC TERCHOVÁ • BISKUPSKÝ ÚRAD ŽILINA • MIESTNE KULTÚRNE STREDISKO TERCHOVÁ •
FARSKÝ ÚRAD TERCHOVÁ • ŽILINSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ • KRAJSKÉ KULTÚRNE STREDISKO ŽILINA

32. ROČNÍK

CYRILLOMETODSKÝCH DNÍ

V TERCHOVEJ

3. - 5. JÚLA 2021

SOBOTA 3. JÚLA

11.00 h

Terchovská galéria umenia

KORENE DOMOVINY

NEDEĽA 4. JÚLA

6.30 a 8.30 h

Diecézna svätýňa svätých Cyrila a Metoda

SVÄTÉ OMŠE

PONDELOK 5. JÚLA

6.30 a 8.30 h

Diecézna svätýňa svätých Cyrila a Metoda

SVÄTÉ OMŠE

Vernisáž výstavy **Beáty Krasňanskej**

Obrazy a drevené objekty reflektujúce tematiku od stvorenia sveta po odovzdávanie cyrilometodského posolstva
účinkujú:

Jozef Šimonovič, muzikanti a speváci z Terchovej
kurátorka: Ing. Mária Lombardini

15.00 h

Vrch Oravcove

KRÍŽOVÁ CESTA NÁRODNÝCH SVÄTCOV

15. výročie posvätenia Krížovej cesty

18.15 h

Diecézna svätých Cyrila a Metoda
SVÄTÁ OMŠA

19.30 h

Terchovská galéria umenia

MEDZI DVOMA TRADÍCIAMI

Multižánrový program pri príležitosti jubilea miestnej farnosti
účinkujú:

páter Pavol Hudák, SVD, Marián Zajac, Rudolf Patrnciák, muzikanti, speváci a recitatori z Terchovej
scenáár, réžia, moderovanie: Peter Cabadaaj

10.30 h

Diecézna svätých Cyrila a Metoda
LITURGIA SV. JÁNA ZLATOUŠTEHO
Gréckokatolícka svätá omša

16.00 h

Diecézna svätých Cyrila a Metoda
GALAKONCERT

Pod záštitou predsedníčky Žilinského samosprávneho kraja Eriky Jurinovej
účinkujú:

Štátny komorný orchester Žilina
Leoš Svárovský, dirigent
Teo Gertler, husle
Zuzana Weiserová, soprán
Miešaný spevácky zbor Lúčnica
Elena Matušová, zbormajsterka

10.30 h

Diecézna svätých Cyrila a Metoda
CYRILO-METODSKÁ SVÄTÁ OMŠA
celebruje:

Mons. Tomáš Gallis – žilinský diecézny biskup
hra a spev: zbor Kolená

14.00 - 16.00 h

Námestie Andreja Hlinku

MUZIKA NÁS SPÁJA

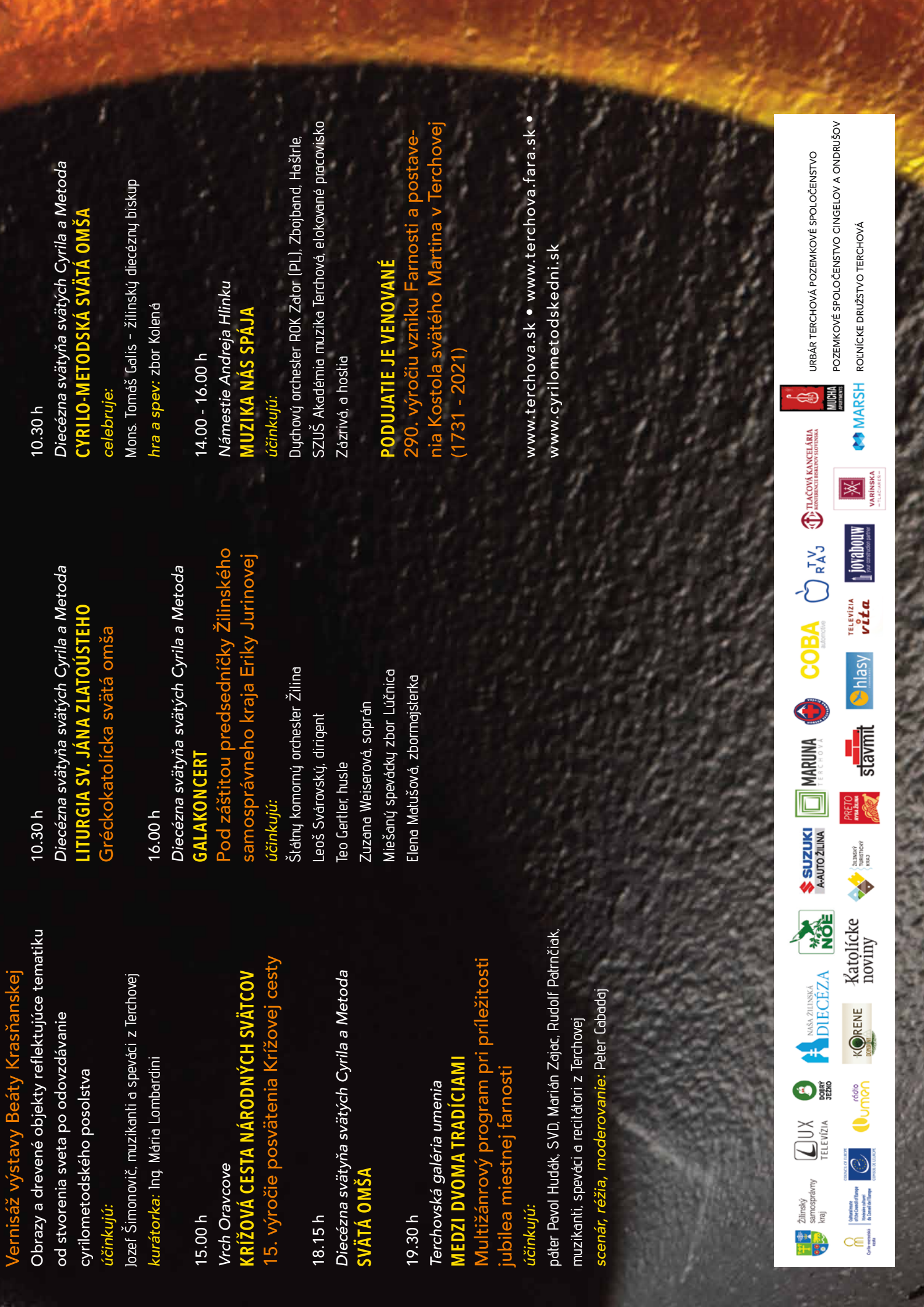
účinkujú:

Dychový orchester ROK Zátor (PL), Zbojband, Haštrle, SZUŠ Akadémia muzika Terchová, elokované pracovisko Zázrivá, a hostia

PODUJATIE JE VENOVANÉ

290. výročiu vzniku Farnosti a postavenia Kostola svätého Martina v Terchovej (1731 - 2021)

www.terchova.sk • www.terchova.fara.sk • www.cyrilometodskedni.sk

URBÁR TERCHOVÁ-POZEMKOVÉ SPOLOČENSTVO

POZEMKOVÉ SPOLOČENSTVO CINGELOV A ONDRUŠOV

ROLNÍCKE DRUŽSTVO TERCHOVÁ

JANOSIKOVE V TERCHOVEJ DNI 28.7.-1.8.2021

STREDA 28. JÚL

20.00 h Jánošíovia (rodná osada Jurača Jánošíka)

SEDEM DIVOV TERCHOVEJ

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE FESTIVALU SPOJENÉ
S UVEDENÍM KNÍŽNEJ PUBLIKÁCIE
PREMIETNUTÍM FILMU A DIVADELNÝM PREDSTAVENÍM
POSLEDNÁ NOC JURA JANOSÍKA

účinkujú:

Lubomír Feldek
(85-ročný jubilant a novopečený člen Terchovej),
MADOS

Liptovský Mikuláš, terchovská muzika Repáňovci

scenár, réžia: Peter Cabada

PIATOK 30. JÚL

10.00 - 12.00 h Vrátna, Biely Potok, Struháčaň

POĎME SPOLU SPIEVAŤ 2

PREZENTÁCIA PROJEKTU
„HRAJÚCICH“ DREVENÝCH AUTOBUSOVÝCH ZASTÁVOK
NA PÄTICH MIESTACH

účinkujú:

terchovské muziky Dikošovci (Vrátna - Starý dvor, rázcestie),
Maľa Belianka (pri Hoteli Diery), Vojtekovci (Horná Tížina),
ľudová hudba Jasminky Vallovej (Štiplová)

garant: Terchovská muzika, o. z.

13.00 h RIC Terchovec

K.R.O.J. ALEBO KRÁSA

SOBOTA 31. JÚL

10.00 h Terchovská galéria umenia

...AJ DREVO VIE ROZPRÁVAŤ

VERNÍŠÁZ VÝSTAVY VILJAMA MEŠKA SPOJENÁ S PREMIEŤNUTÍM
DOKUMENTÁRNEHO FILMU

účinkujú: Vilo Meško & kamaráti

vstupné slovo: Peter Cabada

garant: Krajské kultúrne stredisko v Žiline

MODROTLAČ

- DEDIČTVO, KTORÉ NÁS SPÁJA

SPRISŤUPNENIE VÝSTAVNEJ ČASTI MEDZINÁRODNÉHO PROJEKTU

garant: Peter Cabada

Š T V R T O K 29. JÚL

15.00 h *Krajské kultúrne stredisko v Žiline, Makovičského dom*
TAKÍ BOLI PARÁDNI...
TRADIČNÉ TECHNIKY ZDOBENIA LUDOVÉHO ODEVU
VERNISÁŽ VYSTAVY

odborná spolupráca: Slovenské národné múzeum Martin
garant: Krajské kultúrne stredisko v Žiline

17.00 h *Mariánske námestie v Žiline*
**ŽIVÁ POZVÁNKA
NA JANOŠIKOVE DNI**
VYSTÚPENIE TERCHOVSKÝCH MUZIK
FS Blanciai a z dolníakov

garant: Mesto Žilina

17.30 h *Kultúrny dom A. Hlinku*
**KEĎ SA POVIE
MILAN CHVASTEK...**

KOMORNÝ PROGRAM PRI PRÍLEŽITOSTI NEDOŽITEJ DEVÄTDESIATKY

účinkujú:
Iudové hudby **FS Viáčnik z Prievláže**,
Janoštinovci zo **Zuberca**, Ťažká muzika z **Terchovej**,
Lúboštinovci z **Zuberca**, Ťažká muzika z **Terchovej**,
Rudolf Patrnčiak, Erika Hukelová,
Ján Chvastek, Martin Repaň
konferenciarka: Gabriela Tomajková
scenár, réžia: Jurej Hamar
garant: Rudolf Patrnčiak

20.30 h *RIC Terchovec*

PACHO
PREDSTAVENIE TERCHOVSKÉHO NÁRODNÉHO DIVADLA
PODĽA FILMU PACHO HYBSKÝ ZBOJNÍK

scenár: Peter Jaroš, Martin Ťapák
hudba: Svetozár Strachna
divadelné spracovanie, réžia: Vlado Švec
starby, svetlá: Dávid Švec
zvukový mix: Vratislav Polanecký
kamera, strih, spev: František Mucha

účinkujú:
Jaroslav Ondruš, Peter Laurenčík, Vladimír Maruna,
Pavol Louhan, Martin Novák, Samuel Laurenčík,
Sebastián Košík, Vlado Švec, Eva Halásová,
Anna Bobáňová, Monika Lacičková, Tamara Švecová,
Sára Švecová, Bihiana Švecová, Magdaléna Lodiňanová,
Lenka Orthová, Natália Orthová, Martina Gersichová,
Kristína Gersichová, Emília Šumská, Monika Lodiňanová,
Daniela Komáčková, Mária Bukovinská
hlasy: František Mucha, Rudolf Patrnčiak

**REPRESENTOVANÁ
ORIGINÁLNOU JEDINEČNOSŤOU**
VERNISÁŽ VYSTAVY ZO ZBIEROK ŠATNICE MATICE SLOVENSKEJ
účinkujú: Ťažká muzika
kurátorka: Alena Hrušková
garant: Peter Cabadaĵ

15.00 – 17.00 h *Kultúrny dom A. Hlinku*
JANOŠIK (1921)

PREMIETNUTIE PRVÉHO SLOVENSKEHO CELOVEČERNEHO FILMU
PRI PRÍLEŽITOSTI 100. VÝROČIA JEHO NAKRÚTENIA

JANOŠIK (1936)

PREMIETNUTIE FILMU, KTORÝ PRESĽAVIL TERCHOVÚ,
PRI PRÍLEŽITOSTI 85. VÝROČIA JEHO PREMIÉRY

Venované storočnici Slovenského filmu
vstupné slovo: Peter Cabadaĵ

20.30 h *RIC Terchovec*

**„TERAZ VÁM VYHRÁVA
TERCHOVSKÁ MUZIKA...“**

TERCHOVSKÝ GALAPROGRAM

účinkujú:

terchovské muziky **Terchová, Sokolie, Haštřle,**
Vršanská muzika, Vojtekovci, Repaňovci, Malá Belianka,
Z dolníakov, Ťažká muzika, Nebeská muzika,
Iudové hudby Jasminky Vallovej, Bieličkovci,
Martošovej, Ženy spod Rozsutca,
Terchovské ženíčky & terchovskí ťóchodci,
folklórne súbory Chotár, Malý Rozsutec po 50 rokoch,
Blanciai, Martin Repaň, Alexandra Ondrušová,
Jasmínka Vallová

konferenciarka: Lucia Langová

scenár, réžia: Vincent Krkoška

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ

: RÁDIO REGINA®

www.janosikovedni.sk

10.00 – 13.00 h *RIC Terchovec*

MUZIKANTSKÁ ZLATÁ DIELŇA
KURZY INSTRUMENTÁLNEJ LUDOVEJ HUDBY
Dielhu budú viesť Zlaté husle

garanti: Andrej Dostál, Vladimír Moravčík

15.00 h *Kultúrny dom A. Hlinku*

**„KEĎ SOM ŠIEL DO NEBA,
ŠIEL SOM PO REBRÍKU...“**

PREMIETNUTIE DOKUMENTÁRNEHO FILMU O MILANOVICHVASTEKOVÍ
vstupné slovo: Peter Cabadaĵ

20.30 h *RIC TERCHOVEC*

„A KEĎ ŠUHAJ VANDROVAL...“

MEDZINÁRODNÝ GALAPROGRAM

účinkujú:

heliontári **SZUŠ** Akadémia muzika a Heligónkovej akadémie,
FS Považan (viť az šou Zem spleva), Labirskí befare,
Muzikantská Zlatá dielňa, Zlaté husle & sólisti Lučnice,
Valašská cimbálová muzika (cz), Spojené muziky terchovské

moderátor: Roman Bomboš

scenár, réžia: Vladimír Moravčík

N E D E Ľ A 1. AUGUST

8.30 h *Kostol sv. Cyrila a Metoda*

**SVÄTÁ OMŠA
ZA NOSITEĽOV LUDOVÝCH TRADIČIÍ**

garant: Rudolf Patrnčiak

10.00 h

**„A VERU POŠIBAJ
KONIČKA VE VOZE...“**

54. KONSKÝ VOZOVÝ SPRIEVOD

asistent realizácie: Jaroslav Lysičan

scenár, réžia: Ján Miho

14.30 h *RIC Terchovec*

NA VOHLADOCH 5 DNÍ...

ZÁVEREČNÝ GALAPROGRAM POD ZÁŠTITOU PREDSEDNÍCKY
ŽILINSKEHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA ERIKY JURINOVEJ

účinkujú:

folklórne súbory Púpov z Terchovej, Rovňan z Veľkého Rovného,
Liptov z Ruzomberka, Podjavoriské z Oščadnice, Mostiár z Brezna,
Folklórna skupina Goral zo Suchej Hory

moderátorka: Marcela Čížová

scenár, réžia: Peter Cabadaĵ

garant: Krajské kultúrne stredisko v Žiline

Od konca roku 2005 uverejňujeme na stránkach obecných novín stručné medailóny výrazných postáv Terchovej. Pri ich publikovaní uplatňujeme princíp časového hľadiska – od 17. storočia dodnes. Osemdesiatou piatou osobnosťou v rámci nášho dlhodobého seriálu je Sebestián Romančík.

Sebestián Romančík

**FOLKLORISTA, MUZIKANT, SÓLISTA,
KOREPETÍTOR, PODNIKATEĽ**

(narodený 7. apríla 1949 v Terchovej)

V štyridsiatych rokoch minulého storočia uzrelo v Terchovej svetlo sveta niekoľko muzikantov a spevákov, ktorí formovali a rozvíjali kultúrne dianie v rodnej dedine a jej okolí. Išlo napríklad o Františka Garela, Jána Vojteka, Františka Muchu, nedávno zosnulého Martina Rusnáka či Jána Miha. Neodmysliteľnou súčasťou tohto generáčného zoskupenia oduševnených folkloristov je tiež Sebestián Romančík.

Už ako malý chlapec, samouk, začal v Základnej škole u Repáňov skúšať prvé tóny na jednoradovej a neskôr trojradovej heligónke. Keďže k tomuto nástroju nemal až taký silný vzťah, venoval sa už len klávesovej harmonike. Po nástupe na odbornú polygrafickú školu v Bratislave účinkoval 16-ročný Šebo v súbore Lúčnica ako sólista – harmonikár. Neskôr (august 1967) sa po návrate do Žiliny stáva členom folklórneho súboru Rozsutec, ktorý založil a viedol iný rodák z Terchovej Miroslav Vallo. Pôsobil v ňom ako sólista a bol súčasťou jeho terchovskej muziky. Istotne platí tvrdenie, že súbor Rozsutec, ktorého bol Šebo Romančík pevnou súčasťou, kľúčovo prispel k rozvoju a špičkovej domácej i zahraničnej prezentácii a propagácii folklóru Jánošíkovho kraja – zvlášť terchovskej muzikantskej tradície. Ako hudobník s ním získal prestížne ocenenia na medzinárodných festivaloch Ochridské leto (vtedajšia Juho-slávia), Zlatý páv v Maďarsku, Dunave Plave v Novom Sade (Srbsko)... Pripomenieme aj významné domáce ocenenie z Východnej; terchovská muzika, v ktorej hral, bola laureátom tohto festivalu. Slovenskú ľudovú kultúru reprezentoval so súborom Rozsutec na mnohých zájazdoch v európskych krajinách (Nemecko, Francúzsko, Holandsko a inde). Pravidelne sa zúčastňoval na domácich folklórnych festivaloch vo Východnej, Detve, Strážnici a, samozrejme, na Jánošíkových dňoch v Terchovej.

„So Šebom sme síce jeden ročník narodenia“ – spomína folklorista, muzikant a spevák Ján Miho –, „no v detstve sme sa poznali pomenej, keďže on chodil do školy u Repáňov a ja do Gregušov a do Terchovej. On šiel do učenia na polygrafiu do Bratislavy a popri štúdiu sa tam vyvíhol aj muzikantsky. Do Terchovej sa už Šebo natrvalo nevrátil. Oženil sa do Višňového, kde aj býval. Lepšie sme sa spoznali, až keď som hrával vo folklórnom súbore Rozsutec. Striedal ma v ňom ako akordeonista, „pianofkar“, keď som šiel na vojnu. No a milo ma prekvapil práve vo chvíli, keď som rukoval.

Išiel som vtedy z Terchovej jediný regrút a odprevádzali ma otec, ujec a chlapi z rodiny. Šebo zorganizoval v Žiline muziku k vlaku a hrali mi na peróne, až kým rýchlik neprišiel na stanicu. Taká je jedna z mojich spomienok na Šeba Romančíka.“ (Rozprávanie Jána Miha zaznamenal Marián Zajac.)

Svoje úspešné pôsobenie v Rozsutci ukončil Šebo Romančík v roku 1975, keď odišiel do novovzniknutého folklórneho súboru Slovenár, ktorý taktiež založil a viedol už spomínaný choreograf, muzikant a tanečník Miroslav Vallo. Slovenár sa vlastným repertoárom vždy snažil o to, aby bohatstvo tradičného ľudového umenia bolo spracovávané a interpretované v čo možno najväčšej miere autentickejšie a prirodzenejšie. Toto vytrvalé úsilie prinieslo súboru i niekoľko ocenení, ktoré majú bezprostrednú spojitosť aj s muzikantským a korepetitorským vkladom Šeba Romančíka.

Pri príležitosti sedemdesiateho výročia narodenia bola Sebestiánovi Romančíkovi udelená v lete 2019 v rámci otváracieho programu 57. ročníka medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni Cena Obce Terchová. Získal ju za celoživotný prínos k rozvoju a propagácii folklóru Jánošíkovho kraja – osobitne terchovskej muziky – doma i v zahraničí.

Literatúra: Cabada, Peter. Pocta štyrom osobnostiam. In Terchová, 2019, roč. 30, č. 4, s. 16.

Peter CABADAJ
FOTO – František MUCHA

Šebo Romančík v strede. FOTOARCHÍV – MKS Terchová

Prežili sme krásne dopoludnie

CSS Terchová a prijímatelia z pracoviska Havrania sa 16. júna 2021 zúčastnili na tradičnej každoročnej grilovačke. Akciu nám spríjemnila vzácna návšteva – Ťažká muzika. Všetci prijímatelia boli šťastní, pochutnali si na grilovaných klobáskach, ktoré pripravil milý personál CSS Terchová. Klienti mali iskierky v očiach a bolo vidieť, že po dlhom období, keď boli zariadenia uzatvorené pred svetom z dôvodu dodržiavania opatrení, sa mohli tešiť z takejto vydarenej akcie. Po celom areáli zariadenia sa rozliehal spev našich klientov a vôňa grilovaných špecialít. Krásna hudba z Terchovej chytila za srdce každého z nás. Terchovskí muzikanti prišli ku každému stolu pozdraviť našich drahých seniorov. Každý si mohol vybrať pieseň, ktorá mu je blízka. Všetci klienti si zaspievali svoje obľúbené piesne. Ďakujeme Ťažkej muzike za krásne hudobné potešenie!!!

TEXT a FOTO – Ing. Veronika DÁVIDÍKOVÁ

Krása v kroji

4. ročník Slovenského Dňa kroja odštartoval vernisážou výstavy fotografií Krása v kroji, ktorá sa konala 25. mája až 9. júna 2021 v Galérii na západnej terase Bratislavského hradu. Portréty dievčat v krojoch sa fotili v priebehu minulého roka.

Alexandra ONDRUŠOVÁ

Spomienka na speváčku Darinku

Darina Kohútová-Hanuliaková na obale jednej zo svojich platní uviedla: „*Narodila som sa v Terchovej na Slovensku. V kraji, kde všetko živé spieva všade a pri každej príležitosti. Preto mi ľudová pieseň zostala navždy v srdci ako najčistejšie umenie.*“

Svetlo sveta uzrela 17. júna 1938 a spievala už od útleho detstva. Matka jej preto za všetky peniaze, ktoré rodina dostala ako náhradu za vojnové škody, kúpila klavír, aby mohla dcéra zvelaďovať svoj talent. Keď absolvovala Konzervatórium v Žiline, odišla študovať operný spev na Vysokú školu múzických umení v bulharskej metro-pole Sofia. Po návrate domov veľmi túžila získať angažmán v Opere SND v Bratislave, čo sa ale nepodarilo. Ako sólistku ju prijali do no-vozriadenej Opery Divadla J. G. Tajovského v Banskej Bystrici, kde počas troch sezón stvárnila niekoľko pozoruhodných rolí (napríklad v operných inscenáciách Carmen a Krútnava, či v operete Čardášová princezná). Situácia sa zmenila po vydaji a následnom prijatí rozhodnutia odísť za manželom do Bratislavy. Neskôr priznala, že to nebol dobrý životný ťah, lebo zostala bez stáleho pracovného miesta, akútne chýbali peniaze a veľké problémy nastali aj s bývaním. Koncom augusta 1968 sa k tomu všetkému ešte „pripojila“ okupácia ČSSR vojskami Varšavskej zmluvy... Riešenie zo vzniknutej situácie našla rodina v odchode do emigrácie.

V exile

Od leta 1969 žila Darina Kohútová-Hanuliaková vo Švajčiarsku. Prijala angažmán v Štátnom divadle v Berne, kde naplno rozvinula svoje umelecké dispozície a stvárnila dôležité postavy v operách G. Verdiho, G. Bizeta, R. Wagnera, W. A. Mozarta, R. Wagnera, P. I. Čajkovského, G. Rossiniho, R. Straussa, A. Dvořáka a iných majstrov. Medzičasom uspela v súťaži, ktorú vypísal rozhlas v Mníchove. Vďaka víťazstvu v nej mohla nahráť 80 piesní od viacerých slovenských hudobných skladateľov! Dlhodobejšie spolupracovala s Vatikánskym rozhlasom, ako speváčka s „pribojným lesklým mezzosopránom“ žala úspechy počas hostovaní na prestížnych operných scénach v San Carlo v Neapole, La Fenice v Benátkach, ale i v Ríme, Cagliari, Monte Carle, New Yorku, Washingtone, Chicagu, Toronte a inde. Žiaľ, taktiež v prípade terchovskej rodáčky platilo, že bola známejšia vo svete ako doma...

Osobitnú kapitolu v speváčkinom živote predstavuje dlhodobé nezištné angažovanie sa v rámci slovenského diania v zahraničí. Mnohokrát účinkovala, bez nároku na honorár, a umelecky obohatila krajské podujatia v Európe, Kanade i USA. Za zmienku určite stojí skutočnosť, že spievala na výročných zasadnutiach Svetového kongresu Slovákov (1973, 1975). Vždy zostala verná kresťanským koreňom našej národnej kultúry, čo presvedčivo demonštrovala jej činnosť v niekdajšom Slovensko-švajčiarskom kultúrnom klube v Berne, s podporou ktorého pripravovala a realizovala široké spektrum aktivít.

Obdivuhodne vitálna Darina Kohútová-Hanuliaková roky roky neúnavne prezentovala slovenskú kultúru a umenie vo svete, čo speváčke neraz spôsobilo rôzne problémy a ťažkosti. Konkrétnym výsledkom jej systematického úsilia bolo popri hudobných koncertoch organizovanie výstav našich maliarov a grafikov, propagácia diel slovenských básnikov a spisovateľov... Mierou vrchovatou prispela tiež k tomu, aby bolo Cikkerovo dielo Vzkriesenie zaradené do repertoáru opery v Berne. Naštudovanie opusu zožalo veľkolepý úspech a spolu s ním aj slovenská speváčka.

Hrdá lokálpatriotka

Veľa tvorivej energie a času venovala pedagogickej práci, v rámci ktorej vyučovala operný spev a hru na klavír. Študentov dokázala zaujať popri vysoko profesionálnom prístupe i svojimi ľudskými kvalitami.

Speváčkine operné nahrávky sú pravdepodobne dostupné iba v zahraničných inštitúciách. Záznamy piesňového repertoáru vlastní rozhlasové archívy v Sofii, Banskej Bystrici, Bratislave, Varšave, Mníchove a Berne. Interpretácia slovenských piesní z rokov 1975 – 2000 je zachytená na piatich samostatných CD platniach. Záverečné cédečko z tejto unikátnej kolekcie umelkyňa nazvala *Odkazy* (2000). Venovala ho „*svojím dvom vnúčatám, ako i všetkým slovenským deťom narodeným v cudzine.*“

Ako očitý svedok nikdy nezabudnem na Jánošíkove dni v Terchovej 1990, keď táto charizmatická žena mohla po vyše dvadsiatich rokoch opätovne účinkovať v rodisku. Hudobne ju vtedy spre-vádzalo voľné zoskupenie špičkových slovenských muzikantov na čele s legendárnym primášom Jánom Berkym-Mrenicom starším. Darinka bola všade stredobodom záujmu ľudí a médiám ochotne poskytla niekoľko rozhovorov. V jednom interview hrdá lokálpatriotka povedala: „*Nikde na svete som nestréla ľudí, ktorí by toľko spievali ako v Terchovej. Svoje žiaľ a radosti sme vyliali do ľudovej piesne a tanca – napriek každodennému utrpeniu a ľudskému žiaľu. Veď meno Terchová vzniklo od slova tarcha. Aby ľudia tú tarchu tak ťažko neniesli, zaspievali si a spievajú dodnes. Preto aj ja spievam a som operná speváčka, lebo som sa narodila tam – v Terchovej!*“

15 rokov od jej skonu

Osudové križovatky a tvorivé vzopätia protagonistky nášho rozprávania reflektujú tri filmy. Prvé dva vznikli v zahraničí a venujú pozornosť speváčkiným exilovým aktivitám. Najväčšiu výpovednú hodnotu má posledná snímka. Ide o sugestívny umelecký dokument *Rieka života* (1996), ktorý pre vtedajšiu Slovenskú televíziu nakrútil známy režisér Pavol Fükö.

Interesantný životný príbeh opernej speváčky, pedagogičky a krajskej aktivistky Dariny Kohútovej-Hanuliakovej sa s definitívnou platnosťou uzavrel pred pätnástimi rokmi. Zomrela 18. mája 2006 v Berne. Na Jánošíkových dňoch v lete toho istého roku jej bolo udelené im memoriám čestné občianstvo rodnej obce. Za zosnulú mamu prišla zo Švajčiarska do Terchovej ocenenie preziať dcéra Mária.

Peter CABADAJ

Maľba – František Mucha (2005)

NEKROLÓG

Za Martinom Rusnákom

Nemôžem začať inak ako pesničkou: „Bratia moji bratia, po jednom sa tratia...“ Tak je to aj s bývalými terchovskými muzikantmi folklórneho súboru Rozsutec. Niektorí nás opustili po chorobe, niektorí tragicky. Tragicky nám odišiel aj Martin Rusnák... Odišiel nám po Jožkovi Mihovi, Jankovi Vojtekovi, ale i po vedúcom súboru Rozsutec Ferkovi Gažovi. Martinko nám odišiel 6. júna 2021 po tragickej nehode. Spoznal som ho koncom 70. rokov minulého storočia ako harmonikára, heligonkára, speváka, ale zaskakoval aj v hre na terchovskú basičku. Vďaka svojej dobrej povahe veľmi rýchlo zapadol do kolektívu. Obľúbili sme si ho my mladší, hlavne však Martina zbožňovali dievčatá... Ako som už spomenul, bol veľmi

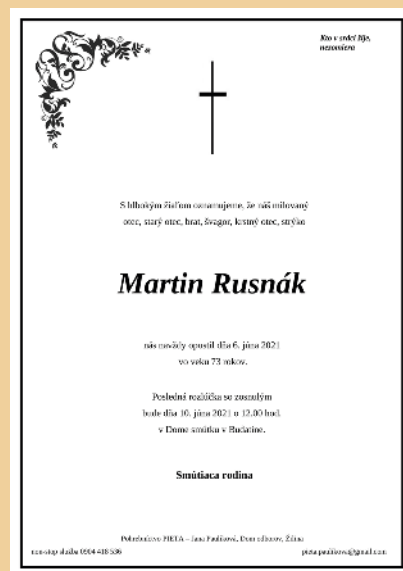
dobry muzikant v hre na akordeón, preto ho často využívali naše sólistky Helenka Zahradníková či Majka Hrebeňárová.

Človek to ťažšie nesie, keď odíde niekto dobrý, obľúbený, vždy nápomocný. Keď sa tak náhle poberie bez rozlúčenia... Zostali sme ako obarení a nikto tomu nechcel uveriť. Aj keď už Martin Rusnák odišiel do večnosti, navždy nám zostane v srdci a spomienkach. Martin, česť Tvojej pamiatke!

S úctou bývalý umelecký vedúci FS Rozsutec Tibor Mahút

Sprava: František Gažo, Martin Rusnák, František Mucha, Jozef Miho

Zo života školy

Olympijský odznak všestrannosti

Naša škola sa zapojila do národného projektu Olympijský odznak všestrannosti, v ktorom sme testovali žiakov 6. ročníka ZŠ rôznymi motorickými testami -skok do diaľky z miesta, člnkový behu 5x10m, výdrž v zhybe, vytrvalostný člnkový beh, hod medicinbalom vzad a posledným testom bol sed-ľah za 30 sekúnd.

Veríme, že naši šiestaci postúpia do krajského kola. Držíme päsťe !

Školská športová olympiáda – Pripravení na Tokio

Slávnostný nástup so vztyčením olympijskej vlajky, zapálenie olympijského ohňa, zloženie slávnostného sľubu športovcov i rozhodcov prispeli k sviatočnej atmosfére a k dosahovaniu výborných športových výkonov súťažiacich, ktorí si zmerali svoje sily v školskej športovej olympiáde – Pripravení na Tokio.

Najlepší športovci boli v závere podujatia odmenení nielen potleskom, ale aj diplomami a medailami. Víťazmi sa však stali všetci, ktorí sa tejto športovej olympiády zúčastnili. Podujatie sa konalo pod záštitou Slovenského olympijského a športového výboru

- 31.05. 2021 – školská olympiáda žiakov I. stupňa
- 01.06. 2021 – školská olympiáda žiakov II. stupňa
- 15.06. 2021 - školská olympiáda detí z MŠ

Zber papiera

V máji a júni sme vyhlásili jarný zber papiera. O tom, že nám naše životné prostredie nie je ľahostajné, svedčí aj výsledok v počte nazbieraného papiera, nazbierali sme viac ako 17 ton papiera , tým sa nám podarilo zachrániť 137 stromov :

- pracovisko ZŠ Struháreň – 5 630 kg,
- pracovisko ZŠ Terchová – 11 502 kg.

TEXT a FOTO – ZŠ s MŠ Terchová

Upratovanie areálu školy na Deň zeme

Dita Podolcová

Veronika Repáňová

Timea Chabanová

Alexandra Oravcová

Koncert pre rodinu

Pre všetky mamy, staré mamy, babky, ale i otcov, starých otcov a dedkov pripravili žiaci ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová online koncert pri príležitosti Dňa matiek. Na koncert prijali pozvanie i hostia: Anna Dávidíková, Veronika Zajacová, Zuzana Patrnciaková, Alexandra Ondrušová, Juraj Kvočka, Nina Molnárová. Koncert ste si mohli pozrieť v nedeľu 9. mája 2021 o 13.00 h na káblovej televízii Terchová i na FB ZŠ s MŠ A. F. Kollára Terchová.

ZŠ s MŠ Terchová

Sprava: Zuzana Patrnciaková, Veronika Zajacová, Anna Dávidíková

Michaela Hanuliaková

Klavírny maratón

Na Mariánskom námestí v Žiline, pred kníhkupectvom Artfórum, sa 10. júna 2021 konal 8 hodinový Klavírny maratón s účasťou približne 130 žiakov klavírneho oddelenia ZUŠ L. Árvaya Žilina. Nechýbali na ňom ani klaviristky z Terchovej (13 žiačok) pod vedením pedagogičky Mgr. Zuzany Patrnciakovej.

-red-

FOTO – Zuzana PATRNCIAKOVÁ

Nataša Berešíková úspešná na medzinárodnej súťaži

17-ročná klaviristka Nataša Berešíková z Terchovej sa zúčastnila a získala 3. miesto v IV. kategórii na medzinárodnej klavírnej súťaži Talenty Európy, ktorá sa konala 21. – 22. júna 2021 v Dolnom Kubíne. Nataša študovala hru na klavíri u pedagogičky Mgr. Zuzany Patrnciakovej (ZUŠ L. Árvaya Žilina – elokované pracovisko v Terchovej), v súčasnosti študuje na Konzervatóriu v Žiline pod vedením Mgr. art. Michaela Berkiho, ArtD.

-red-

FOTOARCHÍV – Nataša Berešíková

CHUTE A VÔNE LETNEJ SEZÓNY

Kuchyňa našich predkov je ako rozprávka, v ktorej hľadáme a pripravujeme si jednoduché, chutné a zdravé jedlá.

Baba kysnutá so zemiakmi

Suroviny: 800 g hladkej múky, 500g zemiakov uvarených v šupke, droždie, soľ, štipka rasce, mlieko na zamiesenie cesta.

Postup: Múku nasypeme do väčšej misky. Do stredu múky urobíme jamku, nalejeme približne 2 dcl vlažného mlieka a nasypeme droždie. Keď droždie podkysne, pridáme uvarené, očistené a nastrúhané zemiaky, soľ, rascu a vlažným mliekom vypracujeme cesto, ktoré necháme nakysnúť. Pekáč (vyšší plech) vymastíme bravčovou masťou a vykysnuté cesto dáme na pekáč. Cesto na pekáči necháme ešte aspoň 20 minút nakysnúť. Dáme piecť do vyhriatej rúry na 190°C asi 30 minút. Horúcu upečenú babu potrieme povrchu maslom.

Kaša z kukuričnej krupice s ryžou

Suroviny (podľa potreby): 1,5 l vody, pol hrnčeka ryže, soľ do vody, lyžica oleja, 400 g kukuričnej krupice.

Postup: Keď voda vrije, pridáme soľ, olej a prepláchnutú ryžu. Ryžu povaríme aspoň 8 až 10 minút. Vzápätí, za stáleho miešania, prisyjeme do ryže kukuričnú krupicu. Na miernom ohni necháme prikrýtu povariť aspoň 15 až 20 minút; občas premiešame. Uvarenú kašu rozdelíme na tanieru a môžeme ju omastiť rozpraženou cibulkou na oleji – alebo roztopeným maslom či rozpraženou slaninou – a posypať tvarohom, respektíve postrúhaným syrom. Hodí sa zapíť kyslým alebo sladkým mliekom.

Kukuričný posúch s ovocím

Suroviny: 500 g kukuričnej múky, 3 dcl vody, 100 g hrozienok, 100 g posekaných vlašských orechov, 500 g očistených a postrúhaných jabĺk, 50 g cukru, štipka soli.

Postup: Večer z múky, cukru, štipky soli a vody zmiesime tuhšie cesto. Necháme ho na noc postáť v mikrotérovom vrecku. Potom do cesta vmiešame vo vode namočené hrozienka, orechy a nakoniec pridáme postrúhané jablká. Upečieme vo vyhriatej rúre na pomastenom plechu. Upečený posúch je na povrchu chrumkavý a vnútri mäkký.

Pečené osúšky na šporákovej platni nám často poslúžili namiesto chleba. Najprv sa dobre vyumývala platňa na šporáku, pokiaľ sa ešte nekúrilo, aby bola pripravená na pečenie posúchov (osúchov). Potom sa začalo pomaly kúriť a zamiesilo sa cesto.

Posúšky bez kysnutia

Suroviny: hladká múka, štipka soli, mlieko (alebo voda) na zarobenie cesta, štipka sódy bikarbóny.

Postup: Všetky suroviny sa spolu zmiešajú na hustejšie cesto. Potom cesto na tablici dotvoríme na bochničky. Každý bochník sa vyvalká alebo vyformuje pekne do okrúhla a dá piecť na šporák na vyhriatu platňu. Na šporáku sa pieklo toľko posúškov, koľko sa zmestilo. Občas sa prevrátili na druhú stranu. Posúšky boli vysoké približne 1,5 cm. Po upečení sa pomastili maslom; keď trochu ochladli, mohli sa konzumovať.

Tak ako sa piekli nekvasené posúchy, piekli sa aj posúchy kvaseň s droždím. Vajce sa do posúškov nedávalo – ani do zemiakovej kysnutej baby. Rozdiel bol len v tom, že kysnuté posúchy sa dali piecť aj v kastróle, kde sa pridalo trochu bravčovej masti a upiekli sa z oboch strán. Tieto posúšky boli oveľa mäkkšie a pripravovali

sa aj na práce do poľa, keď nebolo chleba. Išlo hlavne o senné a žatevné práce. K posúchom sa uvarila tiež slanina, vajička, zamiešal sa aj tvaroh s maslom a pažitkou, s pridaním štipky soli. Navarilo sa i 3 až 4 litre čiernej kávy melty, a tak si ľudia pri práci v poli zajedli, keď boli ďalej od domu. Jedlo sa uložilo do košíka aj s plechovými hrnčekmi pre každého člena. Košík s jedlom sa nosil v obruse na chrbte, len káva sa niesla v rukách.

Studená uhorková polievka

Suroviny: 0,5 l zakysanky, 0,5 l kyslej smotany, očistená šalátová uhorka, soľ, mleté čierne korenie, sekaný kôpor, 2 strúčiky cesnaku, na tvrdo uvarené vajcia.

Postup: Zakysanku, smotanu, soľ a mleté čierne korenie dobre rozhabarkujeme, pridáme posekaný kôpor, prelisovaný cesnak a jemne postrúhanú uhorku. Všetko necháme 20 minút v chladničke vychladnúť. Každú porciu na tanieri posypeme na tvrdo uvareným vajčekom. K polievke podávame tmavý chlieb alebo bagetu.

Kurča na hubách v alobali

Suroviny: stredne veľké kurča (kilogram), soľ, 4–5 lyžíc oleja, mletá červená paprika, 4 plátky údenej slaniny, cibuľa, 200 g čerstvých húb, hrubší alobal.

Postup: Očistené kurča rozštvrtíme, osolíme a potrieme mletou červenou paprikou, ktorú sme rozmiešali v troške oleja. Porcie kurčata rozložíme na alobal, pridáme na rezance nakrájanú slaninu, priložíme aj niekoľko plátkov cibule. Na plátky rozložíme očistené pokrúpané huby, ktoré trochu opražíme na oleji. Všetko pokvapkáme olejom. Alobal pevne uzavrieme, položíme na pekáč alebo plech a pečieme približne hodinu. Kuracie mäso opatrne odbalíme. Podávame s varenými zemiakmi alebo ryžou posypanou petržlenovou vňaťou, a s uhorkovým, respektíve paradajkovým šalátom.

Grilované jahňacie rebierka

Suroviny: 1 200–1 500 g jahňacieho rebierka, soľ, mleté čierne korenie, 8 strúčikov cesnaku, mletá červená paprika, bobkový list, tymian, rasca, 2–3 dcl oleja.

Postup: Umyté rebierka pokrájame na jednotlivé porcie, osolíme, okoreníme, opaprikujeme, posypeme rascou, potrieme prelisovaným cesnakom, pridáme aj trochu tymianu a všetko v pekáči zalejeme olejom. Takto pripravené rebierka odložíme aspoň na 12 hodín na chladné miesto odležať. Potom rebierka grilujeme z oboch strán a zároveň ich, z času na čas, potrieme olejom z marinády. Podávame s kyslou uhorkou, paprikou, paradajkou a chlebom.

Jahňacina na červenom víne

Suroviny: 800 g jahňacieho mäsa, 2 cibule, 3 strúčiky cesnaku, 2 dcl oleja, 100 g údenej slaniny, 3 paradajky, 3 papriky, soľ, mleté čierne korenie, 2 dcl červeného vína, voda podľa potreby.

Postup: Umyté mäso pokrájame na menšie kocky alebo tenšie rezance. Na oleji speníme nadrobno pokrúpanú cibuľu, pridáme mäso, pokrúpané paradajky, očistenú a pokrúpanú papriku. Osolíme, okoreníme a na miernom ohni dusíme do mäčka. Slaninu si pokrájame na malé kúsky, rozpražíme, pridáme očistený a posekaný cesnak a pridáme k mäsu. Tesne pred dokončením podlejeme vínom a necháme aspoň 10 minút povrieť. Servirujeme s varenými zemiakmi posypanými sekanou pažitkou a hlávkovým šalátom.

Banánová omeleta

Nastrúhaný banán, vajce a štipku soli dobre rozšľaháme. Z takto pripravenej hmoty robíme na pomastenej panvici väčšie alebo

menšie placky. Ak máme mleté orechy, kokos alebo mleté mandle, môžeme ich pridať do hmoty – zvýrazní sa chuť omelety (múku nedávame). Omelety môžeme plniť sezónnym ovocím a kombinovať so zmrzlinou.

Tvarohová omeleta

Suroviny: 2 vajcia, 150 g mäkkého tvarohu, 3 lyžice mlieka, 2 lyžice práškového cukru, 3 lyžice polohrubej múky, štipka soli.

Postup: Najprv vyšľaháme vajcia s cukrom, pridáme tvaroh, múku, mlieko a soľ. Omelety pečieme hneď z pripraveného cesta na pomastenej panvici. Plníme džemom a ozdobíme čerstvým ovocím.

Jahodové rezy

Suroviny: 5 vajec, 150 g cukru, vanilkový cukor, 3 lyžice vody, 200 g hrubej múky, prášok do pečiva.

Náplň: 500 g jahôd, 100 g cukru, šľahačka v tube, trochu granka na ozdobu.

Postup: V kotlíku v horúcom kúpeli vyšľaháme vajcia, cukor aj vanilku do zhustnutia. Pridáme vodu a múku s práškom do pečiva. Všetko zľahka premiešame, cesto vylejeme na pomastený a múkou vysypaný plech. Pečieme v rúre na 180 až 190 °C približne 25 minút. Pokiaľ sa pečie korpus, očistíme jahody. Aspoň 10 jahôd odložíme na ozdobu, ostatné rozštvrtíme a necháme ich rozpustiť s cukrom. Ešte na horúci korpus natrieme zmäknuté jahody a necháme vychladnúť. Po vychladnutí ich nakrájame na rezy, na ktoré dáme šľahačku s kúskom jahody, a posypeme grankom.

Oľga CHUDOVSÁ, rodená Huličiarová
FOTO – Marián ZAJAC

Bratia zo Staňovej rieky

Štart na Dukle

Ciel v Devíne

Cestu hrdinov SNP prešli za 23 dní

Vladimír Gembeš, rodák z Malaciek, ktorý sa priženil do Terchovej a s rodinou tu býva už pätnásť rokov, sa spolu s kamarátom Petrom Swanom, tiež Malačanom, rozhodli pešo prejsť Cestu hrdinov SNP – tá vedie z Dukly po Devín. Počas 23 dní, od 14. mája do 5. júna 2021, prešli celkovo 812 kilometrov a na pochode „vystúpali a zostúpali“ okolo 30 tisíc výškových metrov, čo sú približne tri Everesty. Na trase Dukla – Čierna Hora – Bardejovské kúpele – Čergov – Radatice – Košice – Troháňka – Úhornianske sedlo – Dedinky – Telgárt – Andrejcová útulňa – Čertovica – Ďurkova útulňa – Nová Hoľa – Kordíky – Jasenov – Čičmany – Trenčianske Teplice – Troják Lopeník – Myjava – Dobrá Voda – Sološnica – Kamzík – Devín spali 12 krát v „spacáku“ a 10 krát v posteli.

Po príchode domov som švagra Vlada poprosil, aby sa podelil o svoje dojmy z turistického maratónu naprieč Slovenskom aj pre naše noviny, čo veľmi rád urobil: „Už dlhšie som sa pohrával so zámerom prejsť Cestu hrdinov SNP a tento rok sa mi to, aj s kamarátom z detstva Peťom Swanom, podarilo. Išlo sa nám celkom v pohode, žiadnu výraznejšiu krízu sme nemali. Šliapali sme každý deň a denne sme v priemere spravili 35 kilometrov. Prvú polovicu cesty nám veľmi neprialo počasie, bolo chladno a daždivo, občas žiadna viditeľnosť, ale dalo sa. Záver už bol slnečný a teplejší. S Peťom sme mali v cieľi pod hradom Devín výborný pocit.“

V batôžine mali Vlado s Peťom pribalené aj dve vlajky z erbmi Terchovej a Malaciek. Dokumentovali nimi svoj vzťah k bydlisku i rodisku a robili im takto malú reklamu. Pred chalanmi a ich výkonom klobúk dolu.

Marián ZAJAC

FOTOARCHÍV – Vladimír Gembeš

Pri dosiahnutí méty 500 km

Majstrovstvá Európy vo futbale s účasťou Terchovcov

Od začiatku júna, keď tréner Tarkovič zverejnil nomináciu na záverečný turnaj európskeho šampionátu, bolo jasné, že šancu zahrať si na vrcholnom podujatí má aj náš rodák Róbert Boženik. Útočník Feyenoordu Rotterdam nakoniec šancu ovplyvniť dej niektorého zo zápasov slovenských sokolov nedostal, čo bolo v kontexte vývoja jednotlivých súbojov v E skupine a výkonov našich reprezentantov pre značnú časť futbalovej verejnosti nepochopiteľné. Aj napriek uvedenému si 21-ročný Božo odniesol z tohto podujatia ďalšie neociteľné skúsenosti, ktoré mu v ďalšej kariére môžu len a len pomôcť.

Róbert však nebol jediný Terchovec, ktorý sa ocitol priamo zainteresovaný vo víre šampionátového diania. Na tribúny petrohradského štadióna sa podarilo dostať aj štyrom fanúšikom spod Rozsutca. Števo Miho, Janko Lúčan, Jožko Rogoň a Andy Kuko Opalka nám prezradili okolnosti a udalosti spojené so zaujímavým výjazdom za futbalovou reprezentáciou Slovenska.

„Naše fanúšikovské dobrodružstvo na majstrovstvá Európy do Petrohradu sa začalo tým, že sme sa zapojili do súťaže TV JOJ – Jojka faní sokolom, do ktorej sme poslali zopár videí ako podporujeme slovenský reprezentačný výber. Za natočenie videí chceme aj touto cestou poďakovať Terezke Zajacovej. Keďže sa na Slovenskom futbalovom zväze prezidentovi Jánovi Kováčikovi a jeho kolegom najviac páčili naše videá, prostredníctvom televíznej obrazovky a športovej moderátorky Lenky Čvirikovej Hriadelovej nám v priamom prenose oznámili, že na zápas Slovensko verzus Švédsko cestujú fanúšikovia z Terchovej – teda my. Prekvapenie a radosť boli obrovské. Celkovo išlo o štvordňový zájazd s letenkami, vstupenkami i hotelom.

Petrohrad je krásne mesto. Pozreli sme si námestia, sochy, paláce, parky, vychutnali si plavbu po Neve. Vrcholom terchovskej expedície bola návšteva zápasu našich sokolov proti švédskym trom korunkám, ktorý sme, žiaľ, prehrali po prísnej penalte premenenej Emilom Forsbergom. Sklamalo nás tiež, že tréner Tarkovič nepostavil ani na minútku nášho rodáka Roba Boženíka. Božo sa však o nás zaujímal – dokonca nám po zápase daroval vzácny suvení, svoj reprezentačný dres, za čo mu ďakujeme. Napriek tomu sme si zápas na monumentálnom štadióne Krestovskij, ktorý pripomína vesmírnu loď, aj tak užili a z výletu za európskym futbalom nám ostanú nezabudnuteľné zážitky.

„Spasiba, Rasija!“ Týmito slovami svorne zakončili rozprávanie o neobyčajnej fanúšikovskej ceste štyria kamaráti z Terchovej – Števo, Janko, Jožko a Andy.

Marián ZAJAC

FOTOARCHÍV – Andrej Opalka
FOTOARCHÍV – Róbert Boženik

Pred štadiónom Krestovskij

Na rieke Neva

TERCHOVSKÁ GALÉRIA UMENIA

3. - 27. JÚLA 2021

BEÁTA KRASŇANSKÁ

KOORENE

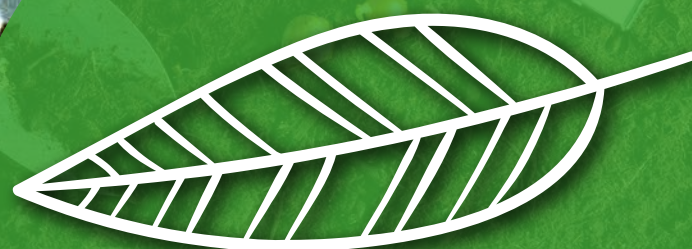
DOMOVINY

**OBRAZY A DREVENÉ OBJEKTY REFLEKTUJÚCE
TEMATIKU OD STVORENIA SVETA PO
ODOVZDÁVANIE CYRILU-METODSKÉHO POSOLSTVA**

VÝSTAVA JE S PODPOROU COBA Automotive, s.r.o.

semko
Varín

Šikovný obchod

pre gazdinky aj gazdov

ZÁHRADKÁRSKE POTREBY, CHOVATEĽSTVO,
KUCHYNKA, NÁRADIE, FARBY LAKY A VEĽA INÉHO

VARÍN, HRNČIARSKA 224, VEDĽA TRHOVSKA
WWW.SEMKOVARIN.SK, 041/5692 801

BEH NA POLUDŇOVÝ GRŮŇ

XIX ROČNÍK **VRÁTNA SLOVAKIA**

Vrátňa®
FREE TIME ZONE

DĹŽKA TRATE: 4000 M
PREVÝŠENIE: 840 M
ŠTART: 620 M.N.M.
CIEL': 1.460M.N.M.

NEDEĽA
27.06.2021

ŠTART
10:00
VRÁTŇA
STARÝ DVOR

CIEL' - POLUDŇOVÝ GRŮŇ
UYHLÁSENIE VÝSLEDKOU
CHATA NA GRŮŇI

UPOZORNENIE! ŠTARTOVNÉ: 10 €

Registrácia na preteky na mieste + online na:
<https://www.casomierapt.sk/udalost.php?id=713>

Mimoriadna odmena: 1500,- €
za prekonanie tratového rekordu.

POZVÁNKA
Dovoluje sa vám pozvať na →

INFORMÁCIE:
0904 367 434,
0903 624 292,
EMAIL:
chatanagruti@gmail.com
castr012091@gmail.com

Statočné srdce

Ej, hora, horička,
zelená horička!
Zlapali žandári,
zlapali Janička.
Čos' im Janík zrobil,
keď fa v putách vedú?
Zabil som jeleňa,
chcel som zahnať biedu.
A ja im utečiem,
keď ma vešať budú,
lebo ja verím len,
len Božiemu súdu.
Na tom Božom súde,
tam pravda zvíťazí.
Národ môj milený
vytrhnem z reťazí.
Statočné je srdce,
svätá je sloboda.
Odvážne je srdce,
čo za ňu život dá.
Ej, hora, horička,
chlapcov nám vychovaj!
Statočných zbojníkov,
Pán Boh, nám požehnaj.

Kamil MURÁŇ

jozef holly
open air • piano show
19.6 Terchová

vstupenky

Maxi Ticket

partneri

M invest

NUBIUM

MARCO MIRELLI

TA3